

ELŐFIZETESI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre... 16 kor.

Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hozva:

Egész évre... 20 kor.

Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre... 24 kor.

Negyedévre... 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszaadást vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Sárvári és felsővidéki

Dr. Gróf Széchenyi Miklós
váradai püspök.

Annyi sürgetés, biztatás és több mint harmadfélvéri várakozás után végre — hála Istennek! — közölhetjük a régvárt örömhírt olvasóinkkal: apostoli királyunk Ő Felsege, az apostoli Szentszékek egyetértőleg, gondoskodott Szent László egyházmegyéje elárvult püspöki székének betöltéséről s b. e. Szmrecsányi Pál örökébe — mint egyidejűleg közli a hivatalos lap mai száma — sárvári és felsővidéki dr. gróf Széchenyi Miklós eddigi győri püspököt, Ő Felsege valóságos belső titkos tanácsosát nevezte ki.

Ezzel a kegyelmes királyi kinevezéssel a példátlanul hosszú gyász, melyet különben Szmrecsányi püspökért méltán viselt az egyházmegye, véget ért és ősi, dicsőséges múlttal és nagy hagyományokkal bíró egyházmegyénk történetében új fejezet kezdődik.

Az új idők küszöbén hódolattal és tisztelettel és bizó reménységgel köszöntjük azt a férfiut, kit az isteni Gondviselés püspök-atyánkul rendelt, a Vitéz Jánosok, Fráter Györgyök, Lajcsákok, Szaniszlók, Ipolyiak, Schlauch Lőrincsek és Szmrecsányiak utódját: Széchenyi Miklós grófot.

Abból a főrangú családból, mely a magyarországi katolikus egyháznak már két nagy főpapot adott, abból a családból, melynek Magyarországon a „legnagyobb magyar“-t köszöni, abból a családból került ime a legnagyobb magyarországi egyházmegyének új főpásztora.

Ennek a legkiválóbb magyar főúri családnak a történetírás által megállapított hagyományos jellemző vonása az erős, rendíthetetlen hazafias érzés, a mélyen gyökerező vallásosság és a magyar nemzet kulturális haladásának és gazdasági jólétének előmozdítására irányított fáradhatatlan és áldozatkész tevékenység.

A Széchenyi családnak e hagyományos erényei, melyek oly magasra emelték e családot a nemzet becsülésében, adják meg új püspökünknek is jellemző vonásait.

Széchenyi püspök két évtizedet meghaladó papi működésének első felét a papnevelés terén, második felét már mint

főpásztor a győri egyházmegye kormányzásában töltötte. Az alábbiakban egy avatott kézből származó cikk mutatja be a két évtizedes mult fáradozásait és eredményeit, — itt csak működésének főbb irányelveit akarjuk feltüntetni.

A papnevelésnek Széchenyi Miklós gróf új irányt adott. Előbb a bécsi Pázmány-intézetben, majd Győrött is, az eddigi együttes nevelési rendszer helyett az ugynevezett cella-rendszert hozta be, mely nagyobb önállóságra szoktatja, neveli a növendékpapokat.

Püspöki székhelyén nagy áldozatokkal és szervező képességét pompás megvilágításba helyező sikerrel két nagy — száz-száz diákra berendezett — új internátust létesített, egyiket a gimnáziumi tanulók, másikat a tanítóképezdei ifjúság számára.

A magyar kulturának fényes, országos nagy ünnepe volt az a nap a mult ősön, mikor ez a két új internátus és velük együtt az új papnevelde megnyílt.

Mindennél ékebben szóló jele ez annak, hogy az új püspök nagyon jól tudja, hogy akié az ifjúság, azé a jövő s azért egyik legfőbb főpásztori gondját az ifjúság nevelése képezi.

Széchenyi püspök egyházmegyéje papságát őszinte lélekkel szerette. Akiben tehetséget és buzgóságot látott, azt teljes erejéből támogatta; mint főpásztori szeretetének egyik részese írja: „lelkéből örült, ha valamely papjának örömet szerezhetett, szíveséget tehetett; kevés szavu, de rendkívül jószívü ember.“ Szeretetét az egész egyházmegye papsága iránt fényesen tanusítja a győri egyházmegyei papi nyugdíjnak olyan rendezése, mely csaknem eléri az országban a legelsőt, a nagyváradi.

Széchenyi püspöknek van érzéke korunk törekvései iránt. Gondja volt rá, hogy felkeltse és ébren tartsa a világi katolikusok érdeklődését egyházuk iránt s ezért megindította egyházmegyéjében a helyi autonomiák szervezését, melyek mondhatatlan hasznára válnak a hitéletnek.

Hogy a hitvallásos iskolákat megóvja az államosság veszedelmétől s biztosítsa azok fejlődését, iskola-egyesületet szervezett, élére állott az Országos Katolikus Iskola Egyletnek és egy szerencsés ötlettel állandó anyagi támogatást szerzett annak azzal, hogy kapcsolatba hozta az iskola egyletet a biztosítási ügygyel.

Győri székesegyházának, e kiváló Árpád-kori műemléknek, hozzá méltó restaurálása most van folyamatban. Ha készen lesz a nagy mű, kövei Széchenyi püspöknek az Isten háza körül kifejtett buzgóságát fogják hirdetni.

A váradi egyházmegye, melynek püspöksége az ország egyik legelső egyházi javadalma, hozzá szokott ahhoz, hogy püspöki székébe idősebb, élemedettebb koru főpapok üljenek. Széchenyi püspök javakorbéli ember, két hónappal ezelőtt töltötte be életének 43-ik esztendejét. Ez az életkor a legerősebb munka, a legnagyobb tevékenység, az alkotás és szervezés kora, melyben az embert a tettvágy hevíti.

Uj főpásztorunknak okossággal és buzgósággal párosult tettvágya új és nagy területet talál majd itt Szent-László egyházmegyéjében.

Ez az egyházmegye örvend, hogy fiatal és buzgó főpásztor áll az élére s a legszebb reményeket fűzi a most kezdődő új korszakhoz.

Szent József ünnepe, a tavasz első napja hozza a püspöki kinevezést; a tavaszi szellő rügyeket fakaszt a természetben, ez a kinevezés a remény virágját kelti a lelkekben.

Adja Isten, hogy a remény e szép virágát, melyet a tavaszi napsugár keltett, ne perzselje le a nyár heve és ne dermessze meg a tél hidege. Szent László és Szent József pártfogása hozzon az új főpásztorral igazi tavaszt az egész egy-

házmegyének, legyen a ma megnyíló új korszak méltó az ősi egyházmegye dicső multjához, legyen az virágzó és sokáig tartó!

Dr V. Gy.

Az új püspök életrajza.

Dr Széchenyi Miklós gróf, született Sopronban, 1868. január 6. Szülei: Széchenyi Jenő gróf és Erdődy Henrietta grófnő voltak. Édes anyja hat esztendővel ezelőtt halt meg, atyját pedig folyó hó 12-én vesztette el. Atyjának Szent Lőrinczen, anyjának Vörösváron (Vas megyében) voltak birtokai. A püspöknek öt testvére van s valóban megható az a szeretet, mely őket összefűzi. Testvérei: Ilona grófnő alapítványi hölgy, ki eddig apjánál Vörösváron lakott, — Emilia férjezett gróf Erdődy Gyuláné szintén Vörösváron lakik, — Jenő, kinek felesége Almássy Huberta grófnő, — Pál, ki két éve vette el Gerliczyné unokáját Szegedy Erzsébetet — és Marietta férjezett gróf Zichy Frigyesné. Gróf Széchenyi Gyula, a volt felség személye körüli miniszter nagybátyja volt a püspöknek, gróf Aehrenthal Lexa Alajos külügyminiszter felesége Széchenyi Julia grófnő nagynénje új püspökünknek.

A kiváló főúri családból származó Miklós gróf szép tehetséget kapott Istentől, gondos szülei pedig szigorúan vallásosan nevelték őt.

Gimnáziumi tanulmányait I—V. osztályt magán uton végezte, a VI. osztálytól kezdve nyilvánosan a győri benedekrendű főgimnáziumban. Ugyanis a VI. osztályra vette őt fel néhai Zalka János, győri püspök a kisebb papnevelő intézet növendékei közé. A theologia négy évfolyamát is a győri püspöki theologiai intézetben végezte, mint a győri nagyobb papnevelő intézet növendéke.

1889-ben alszerpappá szentelte Zalka püspök, de fiatal kora miatt a papi rendet nem vehette fel. Mint alszerpap a kisebb papnevelő intézet tanulmányi felügyelője volt.

1890. május 7-én Sopronban, az Orsolyi-

ták templomában felvette Zalka püspök kezéből a papirendet és Kismartonba került káplánnak.

1892. február 4-én az Erdődy grófi család kegyurasága alá tartozó, szent Györgyről nevezett jaáki javadalmas apátságot nyerte el. Ugyanezen évben április hónapban Vasváry Kolos, hercegprimás átvette az esztergomi egyházmegyébe, hol mint primási levéltáros, később pedig mint magán titkár működött.

1894-ben a kánon jogból doktori oklevéletet nyert.

1898. január 18-án a wieni Pazmaneum igazgatójává nevezte ki a hercegprimás, ugyanezen év május havában esztergomi kánonnok lett.

Mint pazmaneumi igazgató tervezte és építtette a Pazmaneum új palotáját.

1900-ban XIII. Leo pápa házi praelátusává nevezte ki.

Irodalmi tevékenységének gyümölcse két nagyobb szabású munka: „A lelkesi kongrua ügye 1884—1895“ és „A jaáki apátság története“. Ezekon kívül több egyházi beszédet is adott ki.

1901. nov. hó 1-én győri püspökké nevezte ki Öfelsége, dec. 16-án pedig a Szent-szék megerősítette. Ekkor lemondott a jaáki apátságról.

A mult év július havában v. b. t. tanácsosává nevezte ki Öfelsége.

A győri püspökségen oly irányu munkásságot fejtett ki, melynek beláthatatlan időkig maradandó nyomai lesznek az egyházmegyében. Létrehozta a papi nyugdíj-intézet újabb szervezését, mely tisztességes nyugdíjat biztosít az egyházmegye papjainak. Nemrégiben rendezte gazdatisztjeinek nyugdíját is, melyhez évenként 4000 koronával járult a püspök.

A plebánia, templomi és alapítványi vagyon kezelésére szabályzatot dolgozott ki, amely a vagyon céljának megfelelő kezelést is biztosít.

Szervezte az egyházmegyei főtanfolyam-

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Főpapok a Széchenyi családból.

Több, mint harmincegy hónapig tartó árvaság megszűnését hirdeti az a közlemény a hivatalos lapban, hogy az apostoli magyar király Ő Felsége Szent László egyházmegyéjének püspöki székére legkegyelmesebben kinevezte sárvári és felsővidéki gróf Széchenyi Miklós győri püspököt.

Az új püspök, ki VI. Miklós néven a 79-ik Várad főpásztorai között, a legnagyobb magyarral, gróf Széchenyi Istvánnal közös családnak sarjadéka. Gróf Széchenyi István életirói a hazaszeretet mélységét és a művelődés oltárán hozott áldozatra irányult nemes készséget jelölik meg a Széchenyi családban apáról fiúra áthagyományozott tulajdonság gyanánt. Bátran hozzá tehetjük a fentebbi két nemes hajlam mellé harmadikul azt a mély vallásos érzést, melynek megnyilatkozását oly nagy örömmel élveztük a legutóbbi katolikus nagygyűlés illusztris elnökének: gróf Széchenyi Emilnek ajkairól is.

A főrangú családban hagyományos vallásosság legszebb tünete gyanánt az ötlük szemünkbe, hogy e családnak több tagja teljesen Isten szolgálatára szentelte életét és az egyházi pályán fejtett ki buzgó tevékenységet Isten dicsőségére, az emberiség boldogítására. Uj püspök-atyánk immár a harmadik előkelő családja azon tagjai között, kiket a főpapi hatalom fénye övez körül. — Jelen ismertető cikk-

nek célja az, hogy olvasói szeme elé állítsa a Széchenyi családból származott két nagy püspöknek alakját, akik nemcsak a magyar egyháznak, hanem a magyar hazának történelmében is arany betűkkel vannak megörökítve.

I. Széchenyi György.

Széchenyi György primás, esztergomi érsek 1592-ben született Szécheny várában, Nógrád megyében. Bethlen Gábor erdélyi fejedelemnek 1620-iki támadása alkalmából atyja: Márton a királyhoz való rendíthetetlen ragaszkodásáért vagyonát és állását vesztette el. Addig a Széchenyi felgvárban szolgált, mint hadnagy, házának felégettése után Gyöngyösre költözött fiaival: Györggyel és Lőrincsel együtt.

Az idősebbik fiú György a papi pályára lépett s Várad halhatatlan emlékü szülőttje: Pázmány Péter, mint akkori esztergomi érsek előtt jelentkezett az esztergomi egyházmegye papnövendékei közé való felvételért.

A harmincadik évét már meghaladt ifjú kérelmében a nagy érsek felismerte az Ur hívó kegyelmének szavát. Felvette kispapjai sorába és az általa nemrég alapított Pázmáneumba küldte, hogy a bécsi egyetemen végezze tanulmányait és sajátítsa el a szükséges papi tudományokat.

Pázmány Péter nem is csalódott Széchenyi Györgyhez fűzött várákozásában. 1626-ban elnyerte a bölcseletet és szépművészetek borostyánkorszorus fokozatát, 1631-ben pedig a hit-tudomány tudósává avatták fel. Mint egyetemi hallgató részesült ama példátlan kiténtetésben,

hogy 1629-ben II. Ferdinánd király nemességét adományozott neki és öccsének. Erdemeket nem a harc mezején gyűjtött, hanem a tudomány csarnokában kifejtett működése irányította rája a legfelsőbb kegyugaraikat. Nemes lelkének felfelé törtetését hiven jelképezi az adományozott nemesi cimere, mely csőrében babérkoszorút tartó galambot ábrázol, amint felrepülni készül a köszikláról. E cimere világosan utal borostyánkorszorus mivoltára, de jövendőlés számba is vehetjük a magyar nemzet hálájának későbbi kifejezése gyanánt, melyre családjának jeles hazafiai tettek szert a történelem folyamán.

Majdnem negyven esztendő volt Széchenyi György, midőn őt 1631-ben pappá szentelte főpásztor. Szécheny szédületes gyorsasággal haladt felfelé a hierarchia lépcsőfokain. Vág-Sellyén töltött három havi káplánkodás után 1632 febr. 20-án esztergomi kánonnok lett és Pázmány Péter oldala mellé állította segédül az egyházmegye kormányzásában.

Öt évet töltött a nagyevü érsek környezetében. Ott nyerte kiképezését a közéletre, ott nyerte meg jövő életpályájának szellemi irányítását.

A fejedelmi bőkezűségű Pázmánytól tanulta meg az áldozatkészséget egyházi és hazafias célokra, ott sajátította el az észszerű gazdálkodás titkait, tőle látta, hogy a papi rokonság támogatása egyházi jövedelmekből a kellő határok között nem ellenkezik az egyház törvényeivel.

Pázmány halála után csakhamar ő is a főpapok diszes testületének lett egyik ékessége. — 1643-ban csanádi, egy évvel később a pécsi

séget, mely a kor színvonalán tartja és kezeli az egyházmegyei kath. iskolák ügyét.

Uj szemináriumot épített, melybe a régi helyett új nevelési rendszert vitt be: a cellarendszerrel nagyobb önállóságra vezetvén a növendékeket.

Sok fáradsággal, kitartással igazán semmi-ből alapította meg a győri *középiskolai kath. fiuinternátust*, melynek ma 60—70 növendéket befogadó palotája van, egy igazgató és egy tanulmányi felügyelő lakással és kápolnával.

Ezen internátus számára visszaszerezte a Széchenyi György és Draskovich György püspökök által nemesi konviktra tett alapítványokat, melyeket az 1800-as években a helytartótanács ösztöndíjakra változtatott át. Ezen alapítványok kamatai annyi ingyenes és fél-ingyenes helyet biztosítanak az internátusban, hogy ezáltal az intézet fennállása örökös.

A régi kisebb papnevelő-intézet házában megszervezte a *tanítóképző-intézet* növendékek internátusát, mely a jelen iskolai év elejétől áll fenn 100 növendékkel egy igazgató és egy tanár-felügyelő vezetése mellett.

Ezen intézetbe helyezte át a Zalka püspök féle *táptézetet* is, melyben 14 korona havi fizetés ellenében 180 növendék tanuló nyer ebédet és vacsorát.

Sok utánjárással eszközölte ki, hogy Sokorópátkán a vallásalap birtokán a vallásalap plebániát állít fel, templomot és paplakot épít. A plebánia a jelen évben kezdi meg majd működését.

Tatabányán, a Magyar Ált. Köszénbánya Részvénytársulat bányatelepén lelkeszséget szervezett 3 kápláni állomással.

Az egyházmegye háromszor járta be, a bérmálás szentségét osztva ki hiveinek. Ugyanis az egyházmegye 240 plebániáját minden 3 évben végig bérmálta.

Az ifjuságnak vallásos, erkölcsös nevelésére *ifjusági egyesületek* alapszabályait dolgoztatta ki, melyeknek segítségével az egyházmegye igen sok plebániáján megalakította az ifjusági

egyesületeket. Nehéz volna most taxative fejsorolni, hogy ezen egyesületek mily mértékben járulnak hozzá falukon a keresztény élet megerősítéséhez.

Kidolgoztatta a *helyi hitközségek* (autonomia) alapszabályait, melyeket a püspöki kar is elfogadott, a vallás és közoktatástügyi kormány is helyeselt és e kezdeményező munka a győri egyházmegye sok plebániáján máris virágzó hitközségeket hozott létre. A helyi hitközségek a kath. ügyek iránt érdeklődést keltenek, jogaink megvédését napirenden tartják; a plebánosok lelkipásztori működését megkönnyítik és eredményessé teszik. Kath. iskoláink máris sok hasznát látják a szervezetnek a győri egyházmegyeben.

A *hitbuzgalmi társulatok* egyöntetű vezetésére központi vezetőséget alapított, mely a győri egyházmegyeben példásan irányítja a plebánosoknak ez irányban való működését és a hivek buzgóságát. Nevezetesen megteremtette az egyházmegyeben a Szent Mihály Főangyal társulatot, mely az egyház anyagi támogatását segíti elő és a Szentszéknek az egész világra irányuló munkáját imádsággal támogatja. A hiveket a kath. összetartozás fontosságára oktatja és az anyaszentegyház feje iránt való tiszteletré, ragaszkodásra, hűségre buzdítja.

A győri ősrégi *szekesegyházat* hivatalosan felvétette az egyházi műemlékek sorába és mint ilyennek országos hozzájárulással való renoválását céltudatos, lankadást nem ismerő fáradozással kieszközölte. A restaurálás munkája már folyamatban van 300,000 koronás költségvetéssel. A terveket az országos műemlékek bizottsága készítette, az vezeti a munkát is. Ha a szekesegyház a török világ és más száz viszontagság kiállása után régi fényébe öltözhetik néhány év alatt, a hála Széchenyi püspököt illeti meg a győri egyházmegye részéről.

Megalakította az egyházmegyei *népnevelési egyesületet*, melynek egyedüli célja az, hogy jövedelméből a kath. iskolákat segítse.

püspökséget nyerte el. Főpapi tevékenységének kifejtésére mégis csak 1648-ban talált bő alkalmat, mikor veszprémi püspök lett, mert az előbbi két egyházmegye a török hódoltság területén fekvő, voltaképpen pusztán címüket viselvén.

1658-ban a jövedelmezőbb győri püspökségre nevezte ki a királyi kegy, melynek székét 22 évig töltötte be. Időközben 1668-ban kalocsai érsekké lépett elő s mivel a török uralom alatt nyögő érseki megyének csak címét viselhette, megmaradt a győri egyházmegye főpásztorának is adminisztrator minőségben.

89 évnek terhe nyomta már vállait, mikor 1681-ben I. Lipót király jelenlétében Bécsben aranymiséjét megtartotta. Az előhaladt kor nem a nyugalom után való vágyat ébresztette fel benne, hanem inkább arra készítette, hogy az egyház és hon iránt új munkakörben siessen leróni igaz magyar szívének hálaadóját.

1685 március 21-én 93 éves korában eljutott a szellemi kiválóságának legmegfelelőbb helyre, Magyarország első főpapi méltóságára: a primási székre. Az isteni Gondviselés még 10 évet ajándékozott neki, hogy az elérhető legmagasabb méltóságot vallásos és hazafias erényeivel még ragyogóbbá varázsolja s megvalósítsa az igaz magyar főpap eszményképét.

1695-ben február 18-án 103 éves korában hívta maga elé az Örök Biró hű sáfárját, hogy számot adjon sáfarkodásáról, hogy elnyerje jól megfuttatott pályájának véghatáránál a mennyei dicsőség koronáját.

Széchenyi György jellemzését röviden így

fejezhetjük ki: „vallásos és hazafias érzései szövetkezve irányozták tetteit.“ Egyházas érületének szép jelét adja egyik alapító levelében, hogy „Istenért és a hazáért azt, amit a török zsarnokság és az eretnység leromboltak, újból fe akarja építeni.“ Valamint a haza végvárainak erősítése és fentartása céljaira kifogyhatatlan volt bőkezűsége, annál inkább mondhatjuk ezt a vallás végvárainak: templomoknak, iskoláknak, kolostoroknak létesítése végett tanusított adakozásáról. Egy bibornok kortársa „a bőkezűség és adakozás csodájának“ nevezte. A hazai egyháztörténelem nem mutathat fel főpapot, aki őt bőkezűségben felülmultra volna. Pázmány Péter alapítványai és hagyományai 20 évi érseksége alatt körülbelül egy millió forintot tesznek ki, az ő célokra szánt kiadásai és hagyományai 47 év alatt 2,407.000 forintra rugnak. A jezsuiták számára 6 kollégiumot alapított, a domonkosrendűek, ferenc-rendűek, pálosok, kapucinusok, irgalmasok, karmeliták részére kolostorokat építtetett, Budán papnevelőt, nemesifjak képzését céljából 4 helyen nevelő intézetet létesített.

Gondja kiterjedt a szegény lelkészek segélyezésére, az istenisztelet fényének emelésére; irgalmas szíve sugallatát követve a betegek, a háboruban megsebesült katonák ápolására kórházat alapított; hazafias lelke nem nézhette a 13 szepesi város lengyel kézenlevő zálogbirtását. A hon területi épségén elkövetett merénylet jóvátevése arra bírta 1681-ben, hogy hajlandónak mutatkozott a zálogba vetett városok váltságösszegének lefizetésére. Az or-

Elrendelte az egyházmegyeében levő összes egyházi épületeknek közös biztosítását a Magy. Gazdák bizt. Szövetkezeténél, mely a befizetett díjtételek bizonyos százalékát az egyházmegye-nek visszaadja. E jutalékot Széchenyi püspök a népnevelési egyesületnek adta.

Sok iskola kath. jellegét megmenti ez egyesület azáltal, hogy úgy az építkezésnél, mint más nyomasztó körülmény alkalmával hozzájárul a hitközség terheinek könnyítéséhez.

Nem meritik ki e felsorolt tények Széchenyi püspök működését, de nagy körvonalakban mégis meghatárolják és jellegzetességét feltűntetik.

Ha voltak is munkájában segítő társai, a szellem, a lelkesítés, az irányítás az övé.

A püspöki kinevezések

A *Budapesti Közlöny* mai száma nemcsak a váradi püspök kinevezését hozza, hanem egyuttal a *kalocsai érseki*, a *győri* és a *csanádi* püspöki székek betöltésére vonatkozó kéziratokat is.

Istenben boldogult Városv Gyula utódja az érseki székekben *Csernoch János dr.* csanádi püspök lett. Csernoch eddig is nagy erőssége volt a püspöki karnak, most mint érsek, hivatva van arra, hogy annak egyik irányítója legyen, mire őt ismert nagy kvalitásai ugyan csak képesítik. Csernoch b. e. Simor primás oldala mellett nőtt fel, a hercegprimásnak volt éveken át titkárja, majd később iroda-igazgatója, oldalkanonokja, később pedig szülővárosának, Szakolcának országgyűlési képviselője, néppárti programmal. Képzettsége, alapos és sokoldalú tudása a parlamentben is feltűnt és Dessewffy halála után, három évvel ezelőtt, csanádi püspök lett. Most a királyi kegy a kalocsai érseki székre emelte, hol méltó utódja lesz az oly őszintén megsiratott Városv érsek és metropolitának.

Győri püspökké dr. *Várady Árpád Lipót* c. püspököt, kultuszminiszeri tanácsost, csa-

szágyulás és király 1681. évi XXIV. törvény-cikkben foglalták hálájukat e nagylelkű ajánlat felett.

Széchenyi György bőkezűsége volt családja fényének megalapítója. Jóságoknak örök áron, vagy zálogcimen való szerzésére egy millió négyszázezer forint körül költött. Hogy Isten áldása kísérte e tetteit, bizonyítja az a dicső szerep, melyet hazánk történetében a Széchenyi család egy Széchenyi Ferenc, egy Széchenyi István révén nem sokkal később betöltendő volt. Az ujabbkori birtokalapításokat vajmi gyakran ezek romlása kíséri, az ő szerzeményeit a honfiai érzelmek fellobbanása, a művelődés felvirágzása, a tudomány előmozdítása követik.

E nagy főpap magán élete szigorú, majdnem zord volt. A politikát kerülte; de ha hazájának, vagy egyházának jogai forogtak veszélyben, nyíltan fellépett még a király előtt is. Felfogását eme szavai fejezik ki: „Szeretem felséges császáromat és királyomat, de hön ohajtom országom örök fennmaradását is.“

Adja a magyarok Istene, hogy e nagy hazafinak óhaja teljesüljön, maradjon fenn sokat szenvedett hazánk öröke! Ugy örökre fennmarad, míg magyar él e honban, Széchenyi György áldott emléke is.

II. Széchenyi Pál.

A ma virágzó gróf Széchenyi család őse Széchenyi Lőrinc lett, a nagynevű Györgynek öccse. Széchenyi Lőrincnek Gellén Judittal kötött házasságából négy fia és négy leánya született. Az ő fiok *Széchenyi Pál*, a család másik nagy főpap sarja.

nádi apát-kanonokot nevezte ki a király. Várady szentesi születésű, 1865-ben született — édesapja odaváló gyógyszerész, aki 1848—49-ben, mint honvédtiszt Bem táborában küzdött végig a szabadságharcot. Az öreg honvédnek nagy öröme lesz ma, mikor a hivatalos lapban olvassa fiának győri püspökké történt kinevezését. Várady a budapesti központi szemináriumban végzett, annak első növendéke volt, a magyar egyházirodalmi iskolának elnöke. Majd a bécsi Augustineumba került, hol megszerezte a doktorátust. Ezután Temesvárt theologiai tanár lett, két év múlva titkár Desseffy püspök oldala mellett, 1897-ben kanonok és kultuszminiszteri osztálytanácsos lett, időközben kiváló szolgálatai elismerésül miniszteri tanácsos. Másfél évtizedig vezette a kultuszminiszterium egyházi ügyeinek osztályát teljes megelégedésére úgy a kormánynak, mint a püspöki karnak. Emellett széleskörű irodalmi és egyetemi működést fejtett ki, könyvet írt a kongruáról, az autonomiáról, szervezte az egyházmegyei missiókat és a kivándorlók lelki gondozásának nagy fontosságú ügyét. A győri egyházmegye jogosult reményekkel tekinthet működése elé.

A püspöki kar Benjaminja az új csanádi püspök, *Glattfelder Gyula* dr eddig budapesti egyetemi tanár lesz, ki csak most tölti be életének 37-ik évét. Apja előkelő budapesti polgár, kinek nagy kocsigyára van s nem régiben kapott magyar nemességet. *Glattfelder* sokáig volt tanulmányi felügyelő a budapesti papnöveldében és a Szent Imre kollégium igazgatója, két évvel ezelőtt egyetemi hitszónok és az egyházi ékesszólóstan tanára lett. *Glattfeldernek* igazi nagy érdeme, hogy — *Zichy János* gróffal, a mostani kultuszminiszterrel együtt — ő alapította meg a *Szent Imre kollégiumot*, melynek ma már két nagy palotája van s közel félezer egyetemi polgárt nevel hazafiasságban és vallásosságban. Ő indította meg két évvel ez-

előtt az előkelő irodalmi nivón álló *Élet* c. szépirodalmi és társadalmi hetilapot, mely ma is a Szt. Imre kollégium kiadásában jelenik meg. Ritka szép képzettségű ember, kiváló szónok, nagy buzgóságú pap, kire még sok nagy teendő vár a magyar keresztény restauráció rögzős, küzdelmes terén.

A feminizmus első fecskéje. A tegnapi ülésen jelent meg először Roghstad kisasszony a norvég parlament új képviselője, a ki egy vidéki kerületet képvisel a stortingban. A kik ismerik, azt mondják, hogy alapos tudású és széleskörű a műveltsége, különösen nagy előszeretettel tanult nemzetgazdaságtant és szociálpolitikát. Roghstad kisasszony arcképével jelent meg a legtöbb képes hetilap. Csinos, nyulánk leány, a kiről rajongói azt mondják, hogy alig mult husz éves, rossz nyelvek viszont azt terjesztik, hogy abból a szerencsés fajtából való, a melynek arcán nem látszik meg, vajjon harminc tavasz vonult-e el fölötte, vagy már negyven is.

Szerényen, egyszerű fekete ruhában, fején kis tokkal jött el az ülésre. A storting ősz elnöke gavallérosan fölkelt helyéről s melegen üdvözölte, de föllállottak a képviselők is és mindenki sietett kezét szorítani az új kollégával. Az első sorban akartak helyet szorítani az új Roghstad képviselő kisasszonynak, csak hogy a háznagy hivatal udvariattalan volt s az ötödik padban jelölte ki helyét. Roghstad kisasszony mosolyogva köszönte meg képviselő társainak figyelmét és helyére ment.

A délutáni ülésen arra a hírre, hogy az első hölgyképviselő berukkolt, zsufolásig megteltek a karzatok. Az ülés megnyitása előtt érkezett Roghstad kisasszony s mikor az elnök csöngettyűje megszólalt, már helyén ült. A miniszterelnök és a kormány tagjai egymásután hozzá siettek és bemutatkoztak neki. Temérdek távirat érkezett a képviselőházba üdvözlésekkel, de jöttek virágbokréták is a képviselő primadonnának

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 18.

Návay Lajos alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök: Hollaky Attila 3 heti szabadságot kér. — Dr. Barcsai Ákos a hunyadmegyei állapotok, Sümegi Vilmos a kissármási földgáz sürgős kihasználása, Holló Lajos az angol külügyminiszternek a leszerelésről való nyilatkozata tárgyában jelentettek be interpellációt.

Az 1911. évi költségvetés általános tárgyalását folytatják.

Issekutz Győző: A költségvetést, különösen a közös költségvetést, bár súlyos, jogosultnak tartja. A nagyhatalmi kérdés nem oly jelentéktelen, mint az ellenzék véli. A nagyhatalmu törekvés nem nagyhatalmi hóbort, hanem oly törekvés, melynek reális és az államéletben döntő fontossága alapja van. Részletesen bírálja a költségvetést. Hisz az állami hivatalnokok számának túltengése nagyon megterheli a költségvetést: alaptalan aggodalom. Két év alatt 9200-zal szaporodtak az állami hivatalnokok s ez oly államban van, melyben nincs elég ember aki a magyar állam hivatalos teendőit teljesítse. Az a szállóige, hogy a nemzetet életképesé és ne nyugdíjképesé kell tenni, hangzatos, de nem igaz tartalmu mondás. A választói jog kérdésében annak a választói rendszernek híve, mely érvényesíti a demokráciát, egyuttal biztosítja a magyarság szupremáciáját. Bizalmát fejezi ki a kormány iránt. A javaslatot elfogadja.

Kovács Gyula: Polemizál Issekutz Győző beszédével. A külpolitikai törekvéseket Issekutzcal szemben nagyhatalmi hóbortnak tartja. Külpolitikánkban kevés szerep jut a magyar nemzetnek. Külpolitikánk tényezői nem tudnak magyarul. Üdvözli Apponyit, aki Amerikában szimpátiát igyekszik szerezni Magyarországnak. Ajánlja, hogy Apponyi utjához hasonló expedíciókat küldjenek külföldre. A községi takarékpénztárakban történő visszaéléseket ajánlja a pénzügyminiszter figyelmébe. A gazdahitel kérdését az ország legsürgetőbb ügyének tartja. Kérdi a pénzügyminisztert, hogy milyen rend-

Született 1642-ben Gyöngyösön. Atyjának kedvence lehetett „Palkó,” mert hat éves korában veres mentéjére hat tallér értékű ezüst gombokat kapott, míg Márton bátyja négy forintos veres köpenyeggel kényszerült beérni.

A szemlélődő élethez való hajlamát követve Széchenyi Pál husz éves korában a pálosok rendjébe vettette fel magát. Theologiai tanulmányait Bécsben és Rómában végezte. Pappá szenteltetvén a máriavölgyi és nagyszombati kolostorokban tanárkodott, majd 1673-ban Bondorfon perjel lett.

Életét szerény munkakörben, magát Istennek és tudománynak szentelve óhajtottá eltölteni. A gondviselés azonban másképp határozott fölöle. Tehetségeit egyházának és hazájának javára a legmagasabb polcokon kellett gyümölcsöztetnie. Nagybátyja befolyása kiragadta a kolostor csendjéből. 1676-ban pécsi püspökké nevezte ki a király s mivel püspöki megyéjének a török hódoltság miatt csupán a címét viselhette, jövedelemről Széchenyi György ekkor győri püspök, gondoskodott részére, neki adományozván a győri prépostságot. 1687-ben veszprémi püspök lett; 1696-ban a kalocsai érseki székre emelkedett. A hosszú török háborúk által okozott pusztulás miatt nem költözhetett érseki székvárosába, hanem a veszprémi főpásztori méltóságot tovább is, egész haláláig megtartotta. Egyházmegyéit buzgón kormányozta, Veszprém vármegye főispáni méltóságát mindvégig derekasan töltötte be. Mint királyi titkos tanácsos részt vett a legfontosabb ügyek intézésében és nemzete jogait, hazája érdekeit mindig oltalmába vette az udvari párt alkotmány ellenes törekvéseivel szemben is. Meghalt 1710. május 22-én hazája sorsa felett

végcsökig elcsüggedve, de az Ég segítségével bizva.

Széchenyi Pál nagybátyjától sok tekintetben eltérő jellemvonásokat mutatott, különböző irányban haladott.

Széchenyi György politikába alig ártja be magát, a vallásos élet előmozdítására, tudományos és emberbaráti intézmények létesítésére fektet kiváltképen súlyt, no meg jól gazdálkodik, hogy nemes céljaira, családjá érdekeinek előbbvitelére legyen elég anyagi forrása. Széchenyi Pál a politika porondján küzd, hazája jólétén, boldogulásán fáradoz békét és engedékenységet hirdet úgy a királyi udvarnál, mint a felkelők honfiúi bánattól kesergő táborában.

Igaz magyaros érzelve, egyenes, őszinte jellemé megszerezte neki egyaránt királyi bizalmát, a nemzet vezéreinek tiszteletét. Gyönyörűen jellemzi őt a híres kuruc-vezér: Károlyi Sándor: „Meg kell vallanom, jobbára mind kétségbeestünk . . . mindazáltal az Isten ő szent felsége egy méltóságos, igaz magyar hazájának és koronájának állhatatos hívét, papi méltóságba helyeztetett, megbátorítván, törvényünkön fundált böcs propozícióval ellenünk felindult haragját az felséges udvarnak mitigálta.”

1703-ban az elégtelent nemzetnek élére állott Rákóczi Ferenc, hogy a nemzet függetlenségét fegyverrel vivja ki. A király I. Lipót, aki épp akkor egy nagy világháborúba volt bonyolódva, törekedett a belső békét helyreállítani. Hű tanácsosához: Széchenyi Pálhoz fordult, hogy tájékoztassa őt az elégtelenség okairól és lecsillapításának módja felől.

Az érsek őszintén feltárta ura előtt a nemzetet ért sok sérelmet; a tárgyilagos előadás fátyolán áttetszik a saját méltó felháborodása

és a szerencsétlen haza iránt való részvéte is. Békét ajánlott, sőt vállalkozott a közbenjáró hálátlan szerepére.

A király megbízatása alapján tárgyalt Károlyi Sándorral, Bercesényi Miklóssal. Jelentésében nyíltan feltárta az okokat, miért táplálnak bizalmatlanságot a felkelők a király iránt, miért kívánják biztosítékul a külső hatalmak kezességét. Ugyanakkor Rákóczit is iparkodott engedékenységre bírni, mert a tisztes béke jobb kérés eredményü háborúnál és mert a háboru addig igazságos, míg szükséges a sérelem elhárítására, ellenben igazságtalan, ha bosszuállást tűz ki céljául.

A fajt alaposan ismerő főpap figyelmébe ajánlotta a hős Rákóczinak „a magyar nép állhatatlanságát, fegyelemre való csekély hajlandóságát, ellenben arra való készségét, hogy a közügyet magánérdekeknek rendeli alá.” Fájdalom! teljesen igaza volt nemcsak a multra nézve, sőt inkább — tisztelet a kivételeknek — a jövőre nézve is.

Rákóczi a tisztelet és bizalom minden jellel elhalmizta Széchenyi Pált. „Apjának” címezte őt, magát „szolgálatkész fiának” írta, amit némi habozás után „tisztelet fiának” és „szolgálatkész szülője” kifejezésekkel viszonzott az érsek. A másik részről Pálffy János szintén „kedves uram atyám”-nak szólította.

A jeles főpap egyaránt bizalomnak örvendett mindkét részen, mégis meddők maradtak erőfeszítései a béke érdekében. Leveleivel, sőt Rákócziékkal a gyöngyösi személyes találkozás révén is igyekezett célt érni. Hiába! Jutalma az lett, hogy Heister császári tábornagy Veszprémet pusztította, Széchenyit a „rebellisek elsejének” nevezte. Az 1704-iki selmeci béke-

szer szerint akarja ezt az ügyet rendezni. A jelenlegi kormány támogatja a kartelleket. Nem helyesli, hogy a kormány a sómonopoliumot a képviselőház megkérdése nélkül egy részvénytársaságnak. A cukorkartellit is pártolja a kormány. — Tiltakozik a gyufamonopolium terve ellen.

Elnök szünetet rendel.

Szünet után

Kovács Gyula a javaslatot nem fogadja el.

Návay Lajos javasolja, hogy a Ház a legközelebbi ülését kedden tartsa meg. A javaslatot elfogadják.

Polónyi Géza kérdést intéz az elnökhöz, hogy az Olaszországban készülő nagy ünnepeken képviselteti-e magát Magyarország?

Az **elnök** kijelenti, hogy tárgyalás alá fogja venni az ügyet és annak idején jelentést tesz az ügyről a Háznak.

Hollo Lajos az interpellációk során felvassa Gray angol külügyminiszter cikkét, melyben a fegyverkezés csökkentésével szemben foglal állást és kijelenti, hogy Anglia és Németország között a hadiflotta csökkentése iránt megtették a kellő lépéseket. Kérde, hogy nem hajlandó-e a kormány tárgyalásokat kezdeni Olaszországgal szemben hasonló eljárás végett.

Héderváry kijelenti, hogy mi Olaszországgal békében élünk, nekünk nem az Olaszországgal való verseny a célunk, hanem hogy tengeri haderőnköt fejlesszük.

A választ örömmel veszik tudomásul.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A leendő trónörökös első szerepe.

Most már biztos, hogy nem Ferenc Ferdinánd trónörökös, hanem Károly Ferenc József főherceg, a prezumpatív trónörökös fog Londonba utazni az angol király koronázására. Ferenc Ferdinánd trónörökös ugyanis magával akarta vinni nejét, Hohenberg Zsófia hercegnőt, de az uralkodótól előzetesen azt kérte, hogy a feleségét a londoni koronázáson ugyanaz a rang illesse meg, mint őt. Ezt a kívánságot a király

alkudozást is a királyi biztos: Seilern gróf hiusította meg, amikor az érsek „bujában belebetegedett.” Viszont a tölkelők is gyanuba fogták. Midőn jószágai és alattvalói számára mentességet kért a kuruc pusztítások alól, válaszul ezt kapta: „nincs joga egyenlő elbánást követelni azokkal, kik hazájuk szabadságáért készek a földet is megfesteni s azzal nem különbféle praetextusokkal színeskednek.”

Az ónodi országgyűlés — hála fejében — jószág elkobzásra ítélte Széchenyi Pált.

Annál igazságosabb volt íranta Stepney angol és Hamel-Bruynint holland követ. Mindketten kormányaikhoz irt jelentéseikben jelét adták a bécsi politikusok iránt megvetésüknek, a magyar felkelő vezérek önzetlensége felől bizalmatlanságuknak, de a kalocsai érsektől jellemének varázsra alatt feltétlen elismeréssel, tisztelettel beszéltek. A követeknek Széchenyi Pálról megalkotott ítéletét fényesen igazolta az elfogulatlan történelem.

Harley angol miniszter egyszerű szavaival így fejezte ki Széchenyi sorsa fölött véleményét: „ő is, mint minden azok, kik észszerűen kívánnak cselekedni, a pártzarnokságnak esett áldozatul.” Csakugyan úgy lett. Az ónodi országgyűlés megszakította a béketárgyalások fonalát. A jeles hazafi megtörve, csüggedten vonult vissza. Fáradozásainak sikertelenségéről fájdalmasan értesíti XI. Kelemen pápát: „A bálvégzetű forradalom ideje alatt rem kíméltem sem fáradságot, sem igyekezetet, hogy a hön óhajtott békét a hazának visszaszerezsem; de a jóknak mérhetlen fájdalmára, minden eszköz sikertelenül merített ki. Magyarország békéjének visszaállítását most már inkább égtől, mint az emberektől lehet várni.”

Csalódott; saját felfogása szerint sikertelen volt élete; de vallásos hite a Gondviselésben magyar hona jövője felett nem veszett el. „Az

nem teljesithette s erre a trónörökös felmentését kérte a misszió alól, ami meg is történt s ezért utazik Károly Ferenc József főherceg. Az osztrák-magyar monarchia lesz az egyetlen hatalom, amelyet nem uralkodója, vagy trónörököse, hanem trónjának prezumpatív várományosa fog képviselni a londoni koronázáson.

Miniszteri kiküldött Biharban.

Revideált költségvetés.

A kereskedelmi minisztertől tegnap hatalmas leirat érkezett a vármegyéhez. A leirat, mely sűrű 27 oldal terjedelmű, a megye közuti állapotával foglalkozik. A leirat első sorban a költségvetés tételeit részletezi és azoknak csaknem mindenikét revízió alá veszi. Ennek a revíziónak az alapján az egész költségvetésből igen nagy redukálásokat eszközölt a miniszter. Többek között a bevételi tételekből az állami támogatás címen előirányzott 229.000 korona helyett mindössze 80.000 koronát engedélyezett.

A miniszter eddig még soha sem vette ily szoros revízió alá a közuti alapok ügyét. Ugy látszik azonban, hogy ezt a fontos ügyet országszerte akarják egyöntetűen rendezni. A felterjesztett költségvetésre vonatkozólag első sorban kifogásolja a miniszter, hogy a vármegye közuti alapjának bevételei hosszú időkre le vannak kötve, illetve annak tevékenysége meg van bénítva a vármegye által eszközölt különböző vasutak támogatása által. Ilyen célok törlesztésére a közuti alapból évenként 228.621 korona vonatik el, holott erre égető szükség volna a törvényhatósági utakon, melyekre igen sokat költ a vármegye, azonban a helytelen gazdálkodás folytán az utak még sem megfelelők.

ég segítségével bizva“ csukta le szemeit örök álomra 1710 május 22-ikén a magyar történelem egyik fényes alakja, az önzetlen nagy hazafi: Széchenyi Pál kalocsai érsek.

*

Ime, a Széchenyi család két nagy főpapjának halvány fényképe. A harmadik főpapot e családból Szent-László egyházmegyéje mondhatja immár sajátjának. Uj főpásztorunknak szemei előtt az igazi, Jézus Szive szerinti püspök eszményét Szent Pál apostol rajzolja meg Titushoz és Timótheushoz irt leveleiben. E fenséges eszmény megtestesülését uj püspökünk épp vérrokonságából való két nagy főpapban lehet szerencsés szemlélhemi. Uj egyházmegyéje buzzón fogja leesdeni a legfőbb Pásztor kegyelmét magas, de terhes hivatalának Széchenyi György és Pál szelleméhez méltóan való betöltéséhez. Mindkettő egyházi és hazafias művének folytatására bő alkalma. tágas tere lesz nálunk. A vallásosság és tudomány végvárai, örálomásai Széchenyi Györgyhez méltó Maecenast remélnék benne találni, mert a valástalanság és áltudomány mifelénk egyre szaporodó támadásai őrségeink sűrűbb elhelyezését szinte szükségessé teszik. A felekezetiileg széttagolt, nyelvileg megoszlott és Biharmegye Békés, Hajdu és Szilágymegyékkel együtt Széchenyi Pálnak békét hozó, egyetértésben összeforrasztó s így hazánk és társadalmunk erősségén fáradozó lelki örökösére számít főpásztorunk személyében. Az anyagi forrásokban bővelkedő, a vezető szerepre mindenkép rátermett váradi püspöki szék könnyíteni fogja a történetirő imádságba foglalt azon óhajának megvalósulását, hogy uj püspökatyánkat Széchenyi György és Pál mellett — mint harmadik nagy Széchenyi főpapot — lássuk megörökítve szeretett hazánk történelmének lapjain.

A törvényhatósági utak létesítésén és fenn tartásán kívül a vármegyének feladata még a vici nális utak támogatása, azonban mert erre pénze nincs, az érdekelték kénytelenek állami támogatást kikérni, amit viszont az állam nem adhat meg a kért arányokban, mert ez által más vármegyét károsítana meg. A miniszter egyébként ama meggyőződésének is kifejezést ad, hogy a vármegye közuti alapadóját nem megfelelő arányban vetik ki.

A miniszter a jelenlegi állapotokat oly módon akarja rendezni, hogy a vármegyével céljados közuti politikát akar üzentni. Hogy pedig ez keresztülvihető legyen, a jelenlegi rendszer helyett egy teljesen új rendszert akar létesíteni a miniszter oly formán, hogy az egész Biharvármegye közuti ügyét a saját tisztviselőivel fogja átdolgoztatni. E végből Biharvármegye területére minden érdekelt községbe miniszteri szaktisztviselőket küld ki, akik mentesek minden befolyástól, függetlenül készíthetik el az adókievetés tervezetét és azokat a terveket is, melyek szerint a vármegyének dolgoznia kell. A szaktisztviselőket a miniszter a vármegye külön kérésére fogja leküldeni még az év folyamán olyan időben, hogy már az idén az új terv szerint meg is kezdhessék a munkálatokat. A miniszter azért is akar tisztviselőket kiküldeni, hogy személyes tapasztalatok útján szerzhessen magának Biharvármegye speciális viszonyairól tájékozást.

A költségvetésből a jutalmazásokra felvett 600 koronát 400-ra redukálta a miniszter, ugyszintén redukálta az uti átalányokat is. Az ekként redukált költségvetés 1911 évre a következő:

Bevétel 711636 K 73 fill.

Kiadás 710839 K 29 fill.

1912 évre: Bevétel 692434 K 17 fill.

Kiadás 690789 K 87 fill.

Rézbánya sorsa.

Rézbányának évszázados bányászata végleg megszűnt. A község, mely kizárólag a bányászattól tartotta fenn magát, a bánya megszüntetésével elviselhetetlen csapásnak lett volna kitéve, amennyiben sok munkás vesztette volna el kenyereit. Az állam ezekről a munkásokról kivétel nélkül gondoskodott. A bánya megszüntetése már évekkel ezelőtt el volt határozva és így a kormánynak volt kellő ideje, hogy ezt a kérdést a lehető legméltányosabb módon oldja meg.

Az ügy rendezésével a nagybányai kapitányi hivatal volt megbizva. A bányakapitány sága a végleges rendezést e hó 14-ikén befejezte. A rendezés olyan formában történt, hogy a bánya tisztviselőit áthelyezték más bányába egynehány vezető munkással egyetemben. A Rézbányán maradó munkásokról pedig közvetve gondoskodott az állam. Ugyanis a La Roche és Darvas cégnek nagyobb arányú támogatást nyújtott egy hatalmas ipartelep és gyártelep létesítéséhez. Ezenkívül a bánya épületeit 20 évre átadta a kormány a cégnek teljesen díjtalanul, csupán a jókarban tartást kötvén ki.

A cég viszont ennek ellenében az összes rendes bányamunkást, akiknek nyugdíjjogosultságuk van az állammal szemben, átvette és azoknak a telepeken munkát ad. A cég a bemutatott tervek szerint Rézbányán oly hatalmas méretű gyártelepet akar létesíteni, ami egyedül állana a megyében. A gyártelep fejlesztése érdekében Rézbányáról Lunkáig iparvasutat készít a cég, mely a feldolgozandó és

kész anyagot lesz hivatva a belényes-vaskóhi vasútra szállítani.

A kincstár és a cég részéről létrejött a szerződés, melyet 14-én kötöttek meg. A cég április elsején veszi át az épületeket a bánya munkásokkal egyetemben. A munkásokat egyelőre Kunkán a jelenlegi telepen fogja alkalmazni a cég, később azonban, mikor a felfeldolgozó telep Rézbányán teljesen be lesz rendezve, a bányászokat ide viszi át. A bánya tisztviselői még április 1-ig maradnak Rézbányán, aztán az átadások megtörténtével elutaznak.

A bánya vagyona felett ezzel megkezdődött az osztozkodás. A község szintén részeseül a bányahagyatékából. Többek között a bánya pénzszekrényét a miniszter díjtalanul adta át a községnek. Ezzel aztán eldőlt véglegesen a rézbányai bánya sorsa. A föld mélyéből a felszínre kerülnek a munkások és fent folyik tovább a munka, melyből biztosítva lesz az egész község lakosainak megélhetése.

Villamos vasut Biharpüspökibe.

A városi vasut terve.

A Nagyváradi Városi Vasut létesítésekor, mikor a területhasználati szerződés pontozatait tárgyalták, felmerült az a kérdés, hogy a jövőben a közeli két fürdőbe is kiépíti a vasut társaság a villamos vasutat.

Eppen ezért a terület használati szerződésbe bevették, hogy a vasut társaság Nagyváradi központjától 10 kilométerre a városon kívül is kiterjesztheti villamos vonalát.

A fürdővasut kiépítésére ugy látszik a villamos társaság nem is gondol egyhamar, hanem e helyett más irányban akarja igénybe venni a szerződésben biztosított fentebbi jogát.

Tervbe vette ugyanis a társaság, hogy a szomszédos Biharpüspöki községbe kiépíti a villamost. A jelenlegi viszonyok között azonban ennek leküzdhetlen akadályai vannak.

A Nagyváradi és Biharpüspöki utvonalat ugyanis két helyen metszi a vasuti sín pár és pedig az egyik a szegedi, a másik a budapesti vasutvonal. Ezeket a metsző pontokon nem lehet a villamos vasutat átvezetni, mert még a jelenlegi közuti forgalom is alig bonyolítható le a sűrű s mindjobban növekedő vonatok száma miatt.

A város közigazgatási bizottságában már felmerült az eszme, hogy mindkét átjárónál felül vagy aluljáróval kell segíteni a mai állapotokon.

Szmazsenka Ernő, a villamos vasut igazgatója egészen más, sokkal olcsóbb és könnyebb megoldási módon fáradozik, amelynek tervét már ki is dolgozta.

A terv szerint a Kert-várostól a mai püspöki országutat beszüntetnék és az új vasuti felüljáróra tereltetnék az országut s az új vasuti fűtőház hátamögött, a hágói utból kiaga-

zólalag építenék ki az országutat Biharpüspökőig. Ez az aránylag nem hosszú utvonal, ha a mostani országut kockakövet használnák fel az építésnél, 30-40 ezer koronából kiépíthető lenne. Ezen az utvonalon építenék ki Biharpüspöki községig a villamos vasutat.

Igy egy csapásra meg lenne oldva a közuti forgalom szabaddá tétele és a villamos vasut kérdése is.

Ez évben azonban alig ha lesz ebből a tervből valami, mert a vasut társaság az ut átvezetésének költségeit nem viseli, s az államvasutak se vállalja át ezeket a költségeket. Nagyváradnak pedig nem annyira eminens érdeke a mai állapot megváltoztatása, hogy arra ilyen nagy összeget áldozzon. Különben ez az ut állami átkelő utvonal, amelynek megváltoztatásához még stratégiai szempontból is hozzászólnak.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Március 19. A zeneiskola hangversenye a polgári iskolában.

Március 24. A Kath. Kör második böjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

Április 2. A Népevelési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kör. utolsó böjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

* **Mikor fogják az új püspököt installálni?** Tegnap villámgyorsan terjedt el az örömhír Nagyváradon gróf *Széchenyi* Miklós várad püspökké történt kinevezéséről s azonnal megindultak a kombinációk és találgatások, hogy mikor lesz a püspöki installáció? Erre vonatkozólag kijelenthetjük, hogy minden találgatás csak — találgatás. A kinevezés publikálásától az installációig hetek, sőt hónapok telhetnek el. A kinevezés közzététele után az új püspök megjelenik a nunciaturán, a processus canonicus formaiságainak elintézése végett. Ennek megtörténte után a magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter jelenlétében leteszi az esküt a király kezébe; az eskütétel után a király a püspököt külön kihallgatáson fogadja. Ezzel az aktussal, ettől a naptól kezdve a püspök a javadalomnak teljes jogu birtokába lép, de új egyházmegyéjében egyházi joghatóságot még mindig nem gyakorolhat. Az eskütétel után következik a praconisatio, az új püspök ünnepélyes kihirdetése Rómában. Ez rendszerint konzisztóriumban szokott történni. X. Pius pápa azonban általában ritkán tart konzisztóriumot, a mostani évben pedig, mikor az olasz királyság Róma elfoglalásának évfordulóját ünnepli, konzisztóriumot hírv szerint nem is fognak tartani. A praconisatio tehát pápai brevével fog történni. A breve kézbesítése után átveszi az új püspök a káptalani helynöktől az egyházmegye kormányzatát, akkor történik meg az ünnepélyes installáció.

* **A kinevezés híre Győrött.** Győr városába ma érkezett meg a kinevezés pozitív híre s a város minden körében szinte leverően hat a püspök távozása, mert a győriek évek jártán valósággal összeforrtak az egyházfejedelemmel. A város különösen érzi a veszteséget. Győr város vezetősége volna a megmondhatója, hogy minden nagy mozgalomban, minden fontos kérdésben a város rendelkezésére állt s a közügyeket nagy befolyásával, személyes intervenciójával támogatta, de ennek titokban kellett maradnia.

* **Személyi hír.** *Kovács* Kálmán városi állatorvos betegségéből felgyógyult és hivatalának kezelését mai napon átvette.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartott rendkívüli közgyűlése még öt percig sem tartott. *Hlatky* Endre főispán elnökölt s néhány tisztviselőn kívül báró *Szentkereszty* Zsigmond, dr. *Medvigy* Gábor, *Lukács* Géza, *Pásztor* Ede és *Lövenstein* Zsigmond bizottsági tagok voltak jelen. — A csendőriskola és a thermochemiai intézet részére kért területek átadásának ügye volt kitűzve első ízben tárgyalásra. Határozathozatalra azonban nem került sor, hanem másodszori tárgyalásra a jövő szombaton tartandó rendkívüli közgyűlésre tűzték ki mindkét ügyet.

* **A trónörökös utja.** Eszékről jelentik nekünk: *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és felesége, *Hohenberg* Zsófia hercegasszony hétfőn reggel Brioniból Dolnji-Miholjacba érkeznek, ahol mint *Majláth* László gróf főrendiházi tag vendégei a három napig tartó szalonka-vadászaton vesznek részt. A trónörökös fogadására *Majláth* László gróf és felesége, a legmesszebbmenő előkészületeket teszik.

* **Dr Krüger Aladár előadása Budapesten.** Holnap, hétfőn tartja az Országos Katholikus Szövetség negyedik közmívelődési előadását Budapesten, a Központi Katholikus Kör fehértermében. Ez alkalommal dr. *Krüger* Aladár püspökségi ügyész, lapunk segédszerkesztője tart előadást a szekularizációról jogi szempontból. Ugyanakkor dr. *Giesswein* Sándor pápai prelátus Skandinávia szociális berendezkedéséről fog vetített képpel kísért előadást tartani.

* **Kinevezés.** *Rimler* Károly polgármester *Tóth* Béla helyettes járványkórházi felügyelőt kinevezte rendes járványkórházi felügyelővé. *Tóth* Béla már évek óta tölti be ezen állást teljes megelégedésre.

* **Jóváhagyott szabályzat.** A belügyminiszter Nagyváradi város élrelmezési és lakásügyi bizottságának szabályzatát jóváhagyta.

* **A Bmke népkönyvtára.** A Bmke a nagyváradi csapatkórház részére 100 drb magyar nyelven írott könyvet ajándékozott. A könyvek szállítása eddig, tekintettel a nagyobb arányú népkönyvtárak létesítésére késlekedett. Tegnap a Bmke titkári hivatala értesítést kapott, hogy a könyveket elindították Budapestre s így pár nap alatt a csapatkórház, ha nem is nagy, de elég jó magyar könyvtárral fog rendelkezni.

Elek József és azt a helyiségek sürgős kiürítése miatt
olcsón elárusítom.
 üzletének egész árukészletét megvettem **Czillér Imre.**

* **Schüch József temetése.** Tegnap óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra Schüch Józsefnek, a Széchényi szálloda bérlőjének hült tetemeit. A szálloda tágas udvara s a Rákóczy-ut tömve volt résztvevő közönséggel, annyira, hogy a villamos közlekedés is szűntetelt. A közönség soraiában ott voltak: Hlatky Endre főispán, Nagy Ödön ny. ezredes, Rádl Ödön kir. tanácsos, Bognár Sándor, Ardeleán Jusztin, Lakatos Ede, Kernács János, Molnár Lajos, Tátray Sándor, Poynár János, Szilárdy Ernő, Stark Gyula, Balogh Döme, Karger Sándor, Madarász Gyula, Nutta Jakab, Köblös Ferenc, Láng József, Peller Ferenc, a kir. pénzügyigazgatóság, törvényszék tisztikarából sokan, az összes vendéglősök, a pincéregylet tagjai, diszszázlóval. A gyászszertartást Imrik S. Zoltán plébános végezte segédlettel. A pompás, remek érckoporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúk. A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte, nagy pontossággal.

* **Két évi fegyház a katonaszabadító törzsorvosnak.** A kassai hadbíróóság nemrég névtelen leveleket kapott, melyek azzal vádolták Merwan Miklós csász. és kir. törzsorvost, hogy pénzért katonaköteleseket szabadít ki a katonai szolgálat alól. A kassai hadbíróóság elrendelte a vizsgálatot ebben az ügyben. A vizsgálat botrányos adatokat hozott napvilágra. Kitént, hogy az orvos hét civilvel szövetkezve rendszeresen üzte a katonaszabadítást. Valóságos bünszövetkezetük volt, melylyel az egész vidéket behálózták és évenként sok katonakötelest szabadítottak ki. A hadbíróóság lefolytatta az eljárást Merwan ellen és tegnap két évi fegyházra, lefokozásra és hivatalvesztésre ítélte a törzsorvost, az iratokat pedig áttette a polgári hatóságokhoz, hogy a banda többi tagjai ellen indítsák meg az eljárást.

* **A Bmke közgyűlése.** A Biharmegyei Magyar Közművelődési Egyesület ma délelőtt 10 órakor tartja meg utolsó közgyűlését. A gyűlésen tudvalevőleg az egyesület sorsa felett fognak határozni s ezért a gyűlés iránt érthető érdeklődés nyilvánul meg. A gyűlés a városháza nagytermében lesz megtartva Rimler Károly elnöklete alatt.

* **Visszavont támogatás.** Vasad község képviselőtestülete korábban elhatározta, hogy a tasnád – érmihályfalvai vasut építkezéséhez 20000 koronával járul hozzá. A határozatot a vármegye jóvá is hagyta, a vasut azonban még mindig nem épül. Vasad községe legutóbb megmondta a dolgot és az előbb hozott határozatát visszavonta. A határozatot Pallós Ignác a vasut engedményese megfélebbizte.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. igazságügyminiszter Gitta Ágoston székelyhidi kir. járásbíróági jegyzőt a székelyhidi kir. járásbíróóság mellett alkalmazott ügyészéi megbízottak állandó helyettesévé nevezte ki.

* **A szalontai gimnáziumból.** Nagyszalontán tegnap feltűnt, hogy dacára annak, miszerint a gimnáziumban rendes előadás volt, több gimnazista az utcán sétálgatott. A pazuló diákok kimaradásának az volt az oka, hogy a tanintézet igazgatósága már korábban figyelmeztette a tanulókat, hogy a tandíj hátralékukat 16-ig okvetlenül fizessék be, mert ellenkező esetben nem látogathatják az előadásokat. A hátralékosok nem mindnyájan tudták

befizetni a díjakat, mire az iskolából kénytelenek voltak távol maradni. Ezek a diákok addig tehát, míg pénzüik akad, tovább is mérni fogják az utcát.

* **Négy éves gyujtogató.** Tegnap délelőtt könnyen végzetessé válható tüzeset történt Gyapjun, ahol egy magára hagyott kis gyermek felgyujtott egy szalma kazalt. *Marián* Anna gyapju lakos 4 éves kis fia *Vaszali* délelőtt a lakásból egy edényben tüzet hordott ki az udvarra és ott a szalmakazal tövében főzösdit játszott. A parázstól a szalma lángra gyuladt s néhány perc alatt veszélyes tűz fenyegette a szomszédos házakat. A lakoságnak sikerült a veszedelem tovább terjedését megakadályozni. A gondatlan anya ellen a hatóság megindította az eljárást.

* **Ősztöndíj külföldi tanulmányutra.** A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank által külföldi tanulmányutra adott alap 1500 korona kamatára a kereskedelmi miniszter kiírta a pályázatot. A kérvények a nagyvárad kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be március 31-ig s a részletes feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

* **Megrohant szerkesztőség.** Cernovitzból jelentik: A keresztényszocialista Volksblatt szerkesztőségi helyiségébe tegnap tüntető szociáldemokraták nyomultak be és felvilágosítást követeltek egy cikkért, amelyben megsértették a szociáldemokrata pártot. A szerkesztő revolvert fogott a betódulókra, ugyanakkor ott termett a rendőrség és elejét vette a zavargásnak.

* **Betörések.** Tegnap este 6 és fél 8 óra között özv. *Krausz* Edéné Szacsavay-utca 17. számú lakásán, míg ő hazulról távol volt alkulcsos tolvajok jártak s mintegy 1000 korona értékű ruhaneműt elvittek. Hasonló [feljelentést tett tegnap reggel *Streichzer* Lajos honvédszár főhadnagy tisztii szolgája, mert Budapesten levő gazdájának Beöthy Ödön-utca 32. szám alatti lakását dézsmálták meg az éj folyamán ismeretlen tettesek. A rendőrség a nyomozást a legszélesebb körben folytatja.

* **Szeghalmi menetrend.** *Szeghalom* lakossága kérelemmel járult az államvasutak üzemeltetéséhez, hogy a jelenlegi vonatjáratokon kívül még éjjel 2 és 3 óra között, valamint 10 és 11 óra között még két vonatot állítson be. Viszont Püspökladányból délután 2 órakor és este 6 órakor kértek vonatot indítani. A kérelemre az üzemeltetés tegnap küldte meg az intézkedését, mely szerint a kérelmeket nem teljesítheti. A két új vonat beállítását tetemes anyagi kiadást jelent a vasutnak, melyet a jelenlegi körülmények között egyáltalán nem tud teljesíteni.

* **Megszökött elmebeteg.** Az elme-kórház igazgatósága bejelentette, hogy *Barna* József és *Halbaksz* József elmebetegek tegnap este a zárt osztályról megszöktek. Nevezettek az ablakot törték ki s a szökéskor intézeti fehér, piros csiku vászon, inget fekete posztó téli kabátot fekete téli nadrágot, rövid puhaszaru csizmát viseltek. Személyreírásuk: *Barna* József magas termetű, kerekded arcú, kis fekete bajuszu, barna szemű különös ismertető jele alsó ajka vastagabb. *Halbaksz* József alacsony termetű, kerekded arca, kiálló arccsontokkal, szőke haju, kék szemű, szőke bajuszu rövidlátó. A rendőrség az eltűnt elmebetegket keresteti.

* **Az önkéntes tűzoltók gyűlése.** A nagyvárad önkéntes tűzoltó egylet folyó hó 19-én, vasárnap délután 3 órakor, a tűzoltó őrtanyán tisztújító közgyűlést tart, melyre az egylet alapító, pártoló és működő tagjai hivatalosak. A működő tagok egyenruhában, sisakkal jelennek meg. A tagokat teljes számban és pontos időben való megjelenésre kéri az elnökség.

* **Éjjeli kaland.** Budapestről jelentik: Kellemtelen kalandja volt ma éjszaka *Wagner* Sándor kultuszminiszteri fogalmazónak. Éjfélt után három órakor egy jól eltöltött éjszaka mámorával hazafelé indult az Erzsébet-köruton és a Dohány-utca sarkán egy pincérel szólalkozott össze. *Wagner* egy-kettőre pofonteremtette a pincért. Az eset színhelyén csakhamar összeverődtek az éjszakai járőrelők és védelmére keltek a megtámadott pincérnek. Rendőr is jött, azonban meglehetősen későn, mert *Wagner*rel azalatt csunyán elbántak a felháborodott nézők. Az ütlegek egész zuhataga érte, úgy hogy három helyen is vérzett a fején. A rendőr azután a VII. kerületi rendőrkapitányságra kísérte be, ahová a mentők is csakhamar megérkeztek és bekötötték a sebeit. *Wagner*, miután igazolta magát, hazament József-körut 69. szám alatti lakására.

* **A bűn útján.** A nagyvárad rendőrségnek sűrűn adnak dolgot a fiatalok bűnösök. A rossz nevelés, a bűnös környezet, hamar bűnre csábítja a jóra, rosra egyaránt fogékony gyermeki lelket s alig mulik e hét anélkül, hogy egy-egy javíthatatlan, visszaeső gyermek gonosztevőt ne szállítanának a gyermekmenhelyre, vagy a javítóintézetbe. A nagyvásár alkalmával is több apró vásári tolvajt fogdosott össze a rendőrség, de mivel a fiatal gonosztevők még alig multak 10 évesek, a rendőrség erős dorgálás után visszakísérte őket szüleikhez s azoknak gondjaira bízta. A dorgálás azonban — úgy látszik — nem igen használt az apró tolvajoknak, mert *Polincsar* János és *Andrási* Ferenc, akiket csak a mult hét elején engedett el a rendőrség az előzetes letartóztatásból, ma ismét rendőrkézzre kerültek, mert a Rákóczy-uton egy kocsirol kenyeret loptak. A rendőrség a fiukat őrizet alá vette s valószínűleg a gyermekmenhelyre fogja őket internálni.

* **Elfogott haltolvaj.** *Frankfurt* Vilmosné halkereskedő bárkájából, mely a Körözs-folyóban, a városházával szemben van elhelyezve, ismeretlen tettes, a lakat lefoszítása után 300 korona értékű pontyot ellopott. A rendőrség a káros feljelentése után széleskörű nyomozást indított s a halraéhes tolvajok közül sikerült is egyet elfogni *Várad* Anna személyében, aki tettét be is ismerte, de társait nem akarja megnevezni. A rendőrség bizik benne, hogy ma a többi tolvajokat is el fogja tudni fogni.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
es uri divatickekben megérkeztek
REICHARD áruháza

Miőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részenről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál
Nagyvárad, Bémer-tér.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsem a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
Kishidőnél 9 éve vezetett.

vászon és fehérenemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszertár mellé, a volt Hegedüs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

x **A Krieger-féle Tokaji china vas bor** nem támadja meg a fogat, nem terheli meg a gyomrot és ezért az összes vaskészítmények között az első helyet foglalja el. Világszerte évtizedek óta használják a vérszegénységből eredő összes bajoknál, étvágytalanság, gyomorhaj, mindennemű testi gyöngeségnél és gyengén fejlődő gyermeknél. Valódi 5 puttonos tokaji borból készül, nagyon kellemes ízű és hatása biztos. Nagy üveg 6 korona, kis üveg 3 korona 20 fillér. Póstán küldi utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után KRIEGER GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Kálvin tér.

NAGY OCCASIO!

Tavaszi újdonságok megérkeztek kosztüm, blúz-kelmék, francia delainok, esipkék, sejmek. Menyasszonyi keletgyéket vegyünk olcsón és megbízhatóan. Menjünk

RADÓ és KERTÉSZ-hez
Telefon 1030. Kossuth-u. 2.

11

* **Akinek nincsen Bonne-ja**, az sétáltassa kis gyermekét *Messenger Boy* jál.

Ha lakásra, vagy butorozott szobára van szüksége, keres megteletelt a *Messenger Boy*. Nyomtatványait, körlevelet és egyéb reklámjait az egész város területére széthordja a *Messenger Boy*.

Ha bármilyen elintézni való dolga van, mel. nél nem annyira a testi erő, mint a megbízhatóság, ügyesség és gyorsaság a fontos, úgy hívja fel telefonon a **693** at és azonnal rendelkezé-ére áll egy *Messenger Boy*.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

Borzalmas lesz a tavasz

azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág-éremje szünteti meg

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és Smyerna újdonságaimra felhívom figyelmüket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

x **Mezőgazdaságok, szeszgyarak** kas-télyok és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üz-mük van, a legolcsóbban jönnek ki a *villamos világítással* erre nevez *Stern Adolf* nagyváradi electrot-technikai cég bárkinek szívesen szolgál telvilágosításra, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jelző csengőket, telefont, vilá-nhárítót készít, azonkívül csillárokat témből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-
mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállítá-sban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkeres-
kedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad. Rákóczi-
ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

mg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig. d. u. 2—7-ig.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodaja
Nagyvárad, Lévay-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel érte-sítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyi-tottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löpor-áruda. Telefon 269.

Legelegánsabb és
: : legmodernebb : :

fényképek

külföldi tanulmányok és ta-
: : pasztalatok alapján : :

Molnár Jenő

(Janak utóda) műtermében.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-rendezések és butorok festését, kerai butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel
Czapfalvi József.

358

x Mikor partoljuk a hazai ipart?

Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna híré a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személynként 1 fillérbe. Kér-jük minden gyógytár és droguériában, valamint túszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és .3 korona. Főraktár Sikli Jó-zsefnél Halás-utca 10. számu háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves

Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brilliáns ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszkö-
zök valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt báztulajdonos urak brceses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületos munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrovidebb idő alatt eszközölnetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

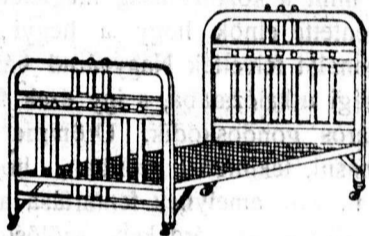
(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Keresek

lehetőleg végzett joghallgatót, ki államvizsgára előkészítene. Ajánlatot teljes címmel kérem lapban jelezve főposta restanté »Állam« jellegére.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Szakrényágy egy matracral 19 korona

Sodronybetű 10 korona

Rézkarniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

va;kereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Medikus. Este Cigányszerelem.

Hétfő: Hercegisasszony. (Légárd Adél fellépte)

Kedd: Az arckép, Földes Imre darabja.

Szerda: Ugyanaz.

Csütörtök: d u. Liliomfi, (ifjusági előadás.)

este: Az arckép.

Péntek: Czigányszerelem.

Szombat d. u.: Cigánybáró, este: Sárga liliom.

Vasárnap d. u.: Testőr, este: Boszorkányvár.

Az arckép bemutatója. Földes Imrének a divatos magyar színműírónak legújabb alkotása. „Az arckép“, melyet a budapesti Magyar színházban osztatlan sikerrel mutattak be. Kedden lesz nálunk „Az arckép“ bemutató előadása gondos előkészületek és tanulás után.

A pompás vígjáték újdonság-főszerepeit *Étsy Emilia, Tóth Elek, Sik Rezső, Gózon, Hunyady, Szentgyörgyi Márta és Turányi* játsszák. A „Hivatalnok urak“ szerzőjének dicsőségét gyarapította ez a legújabb darabja előreláthatólag nemcsak Budapesten, hanem Nagyváradon is erre van kilátás. A szereplők és a direktió mindent elkövetnek a siker érdekében.

Négy délutáni előadás. Nyolc nap alatt négy délutáni előadással kedveskedik a színház a nappali látogató közönségnek. Ma délután először megy fél helyárral a „Medikus“ Bródy Sándor darabja. Csütörtökön ifjusági előadás lesz a „Liliomfi“ színrehozásával, szombaton, ünnep lévén, a „Cigánybáró“ ismétlik meg délután és jövő vasárnap közkívánatra a „Testőr“ kapja a délutáni közönség.

Légárd Adél vendégjátéka. A közönség minden rétegében nagy érdeklődés néz *Légárd Adél* holnap esti vendégjátéka elé. A „Hercegisasszony“ fő női szerepében mutatkozik be a vendég, ki a budapesti Opera jelesen végzett növendéke és beavatottak szerint dicsőséges pálya kezdetén áll. Fellépése szerződötési célból történik s a közönség lesz hivatva dönteni.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

A Szigligeti-Társaság ma, 1911. évi március hó 19-én, délelőtt 11 órakor, a városháza nagytermében felolvasó ülést tart a következő műsorral: 1. *Elnöki megnyitó.* Irta és elmondja *Rádl Ödön*, a társaság elnöke. 2. *Égítést — és szappanbuborék.* Irta és felolvassa *Serényi Gusztáv*, a társaság rendes tagja. 3. *A „Cudar“ János.* Rajz. Irta dr. *Várnai Ferenc*, a társaság rendes tagja. Felolvassa *Hunyadi József*, a Szigligeti színház művésze.

Az élet 12-ik száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A lap főekessége *Prohászka Ottokár* gyönyörű cikke, amely e poéta-filozofus egyik legsikerültebb alkotása. Kiemeljük még a gazdag tartalomból a Vasárnapi levelet, *Liptai Imre* cikkét a sármási földgázról, *Sárány István* elbeszélését és *René Maizeroy* fordított novelláját. Verset *Juhász Gyulától* és *Lányi Viktortól* talál az olvasó. *Szindus* regény folytatás mellett a többi rovat is eleven és tartalmas, a lap eredeti illusztrációi pedig művésziek. Az Élet szerkesztősége és kiadóhivatala. Budapest, VII., Damjanich-utca 50.

Finn és lapp mesék. Ilyen címen fog megjelenni a husvéti könyvpiacon egy kis kötet finn és lapp mesegyűjtemény, amelyet *Báthori Ferenc*, a nagyvárad felső kereskedelmi iskola tanára fordított magyarra. *Báthori* tanár hosszú évek óta foglalkozik a finn és lapp irodalommal és „Az Ujság“ meserovatában több igen szép finn és lapp mese fordítás jelent már meg tőle. *Báthori* figyelmét, Finnországban tartózkodása alatt, maguk a gyermekek hívták fel *Topeliusnak*, a finnek legnagyobb meseírójának legszebb meséire s ezeket fordította le magyarra. *Topelius* meséi, amelyek közül egyik-másikban valóságos drámai elevenség van, első sorban a szívhez szó-

lanak és így a gyermekek jellemének fejlődésére vannak igen nagy hatással. A lapp mesék a lappok naiv s igen érdekes gondolkodásmódját tükrözik vissza. A négy évre terjedő mesegyűjtemény, két szép melléklettel, *Sonnenfeld Adolf* kiadásában fog megjelenni. Ára füzve 1 korona 40 fillér, kötve 2 korona. Az előfizetési díjak *Báthori Ferenc*, felső keresk. iskolai tanár címére Nagyváradra küldendők.

MULATSÁG.

A kath. legényegylet ünnepélye. A kath. legényegylet ma, márc. 19-én délután 5 órakor saját helyiségében hazafias ünnepélyt rendez a következő programmal:

1. Hymnus. Énekeli az egyleti énekkar. 2. Hazafias beszéd március 15-iki eseményekről. Tartja *Mártonfy Ernő* segéd-lelkész. 3. Talpra magyar. Szavalja *Fleisz Mihály*. 4. Vetített képek, a magyarazatot tartja az egylet igazgatója. 5. Alkalmi költemény. Előadja *Vadász Andor*. Az ünnepélyt bezárja a dalárda egy szép alkalmi énekkel.

S P O R T.

A Nagyvárad Sportegylet klubközi versenye.

Alig idézett elő esemény oly feszült várakozást Nagyváradon, mint a NSE nagyszabású versenye. Az egyesület a legnagyobb odaadással, buzgalommal készíti elő a versenyt s a siker érdekében óriási anyagi áldozatokat hozott. A várad tornászok — kivéve a NAC tagjait, (ha ugyan van) — lázasan treniroztak, hogy kivívják az idegen, erős tornászokkal szemben a győzelmet. Mert bizony, mint az alábbi névsorból kitűnik, kemény küzdelemre van kilátás. A kolozsváriak és a szegediek ma d. e. 9 óra 40, illetve 10 óra 40 perckor érkeznek. E helyről is felkérjük a város közönségét, hogy a vendégek szives fogadtatása elől ne zárkozzanak el. A Sportegylet pedig e helyről hívja meg mindazokat, akik meghívót nem kaptak. A város közönségének ugyszólván kötelessége egy ily fontos kultureseményt a legnagyobb mérvben pártfogolni.

A klubközi versenyre beérkezett nevezések a következők:

I. **Magas nyújtó:** Barcza József (KAC), Gyarmathy Dezső (KAC), Nagy Ferenc (KAC), Varga Sándor (KAC) Herczeg István (SzTE), Ökrös János (SzTE), ifj. Bige Gyula (NSE), Gránát Ernő (NSE), Hegyessy Gergely (NSE), Vitán Zoltán (NSE).

II. **Magas ugrás:** Barcza József (KAC), Bige Géza (NSE), Hegyessy Gergely (NSE), Hollósy István (NSE), Kovács Lajos (NSE), Kocsis István (KAC), Vitán Zoltán (NSE), Varga Sándor (KAC).

III. **Magas korlát:** Barcza József (KAC), Gyarmathy Dezső (KAC), Ferenczy Zoltán (KAC), Varga Sándor (KAC), Busa Ignác (SzTE) Herczeg István (SzTE), Ökrös János (SzTE), ifj. Bige Gyula (NSE), Dayka Endre (NSE), Gránát Ernő (NSE), Hegyessy Gergely (NSE), Vitán Zoltán (NSE).

IV. **Helyből távolugrás.** Barcza József (KAC), Bige Géza (NSE), Dayka Endre (NSE), Gránát Ernő (NSE), Holicsék Ernő (KAC), Kocsis István (KAC).

Meglepő kötéréjű.

Rendkívül kiadó

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

Lőrinczy Gábor (KAC), Száhlender Jenő (NSE), Vitán Zoltán (NSE.)

V. *Függeszkedés.* Barcza József (KAC), ifj. Bige Gyula (NSE), Gránát Ernő (NSE), Hegyessy Gergely (NES), Vitán Zoltán (NES), Kocsis István (KAC.)

VI. *Sulydobás.* Barcza József (KAC), Holicsék Ernő (KAC), Kovács Lajos (NSE), Száhlender Jenő (NSE), Vitán Árpád (NSE), Vitán Zoltán (NSE.)

VII. *Sulyemelés.* Nadányi János (NSE), Vitán Zoltán (NSE.)

A verseny ma délután 4 órakor lesz a főgimnázium tornacsarnokában.

Igazságszolgáltatás.

Visszaküldött jeggyűrű.

— *Esküdtársi tárgyalás.* —

Érdekes szerelmi drámát tárgyalt tegnap a nagyvárad esküdtbiróság. Kovács László vasuti málházó sokáig udvarolgatott Kindle Magdolna cselédleánynak, aki Palánkay Károly járásbírónál szolgált. Már jegyben is jártak, mikor visszatért Váradra a leány régebbi udvarlója, Kurcsér Antal vasuti szemmunkás és a leányt újra meghódította magának.

Kindle Magdolna ennél fogva Zsuzsika hugával visszaküldte a jeggyűrűt. Kovács azonban nem fogadta el, hanem azt üzenve vissza, hogy akinek adta, az hozza vissza is a jeggyűrűt.

Kovács ezután elment menyasszonyához, hogy kérdőre vonja. Kihivatta a kabuba és rövid szövevény után háromszor rálőtt. Az egyik lövés Kindlén Zsuzsánát érte. De egyik lövés sem ért nehezebb részeket s így a két leány rövid időn belül felgyógyult.

A nagyvárad esküdtbiróság tegnap tárgyalta az ügyet, Korn Lajos elnökletével. A vádat dr. Szolnok Jenő kir. ügyész képviseli. Kovács László vádlott szándékos emberölés kísérletével van vádolva.

A tegnapi napon a vádlottat hallgatták ki és a két sértettet. Kovács László azzal védekezett, hogy roppantul bántotta, amiért elhagyta a menyasszonya.

Az ügy tárgyalását ma folytatják és ma lesz ítélet is.

TÁVIRATOK.

Apponyi Albert Párisban.

Páris, márc. 18.

(Saj. tud.) Apponyi Albert egyelőre nem fog haza utazni. Kíséretével bár már tegnap Európába érkezett, ezután ő még néhány hétig Párisban fog tartózkodni.

A válóper után.

Budapest, márc. 18.

(Saj. tud.) Ma tárgyalták a budapesti törvényszéken Hoor Tempis Mór egyetemi tanár válópörét. Hoor ügyvédjével távozott. Stettner Antalt Virág Gyula ügyvéd bottjával fejen akarta ütni. Stett-

ner az ütést bottjával felfogta és Virágot úgy megverte, hogy el kellett szállítani. A verekedés után a kocsisok Stettnerre támadtak, úgy hogy Stettner bérkocsin volt kénytelen menekülni.

Arcul ütött magyar nábob.

Prága, márc. 18.

(Saját tud.) Egy előkelő klubban egy cseh báró kártyázás közben arcul ütött egy gazdag délmagyarországi birtokost. A birtokost ki is taszigálták a helyiségből. A birtokos erre a cseh bárót lovaglópálcájával félholtra verte.

Botrány a bosnyák tartománygyűlésen.

Szerajevó, márc. 18.

(Saját tud.) Ma a tartomány ülésen botrány történt. Gyurkoviecsku képviselő egy szerb képviselővel összeszólalkozott és egy könyvet vágott hozzá. Ekkor általános verekedés tört ki. Két képviselő arcát vér borította el. Az ülést az elnök felfüggesztette.

Oroszország és Kína.

Pétervár, márc. 18.

A nagy tanács tagjai az orosz jegyzék tárgyalásánál a gyász jeléül — ki nait szokás szerint — tépték a ruhájukat. A nép izgatottsága egyre fokozódik Oroszország ellen. A régens a tanácskozáson kijelentette, hogy az orosz jegyzéket csak akkor lehet visszautasítani, ha Kína készen áll a háborúra. Amikor a nagytanács erre nemmel válaszolt, a régens elájult.

Japánellenes tüntetés Koloradóban.

Denver, márc. 18.

Ma itt egy japán kereskedő házat a tömeg megrohanta és elpusztította. Ez az első japánellenes tüntetés Koloradóban.

A szegedi gyufagyári katasztrófa.

Szeged, márc. 18.

A tavalyi áprilisi gyufagyári katasztrófa vizsgálata végéhez közeledik. A tizenégy áldozatot követelt katasztrófa okozóul Sütz Ferenc gyárigazgatót, Kühnel Ernő üzletvezetőt és Volf gépészt vélték és a vizsgálat ezek ellen folyik. A szakértők most adták be jelentésüket. Megállapították, hogy a kazánon rejtett, szabad szemmel nem látható repedések voltak, amelyeknek továbbhuzódását a festékmáz miatt nem lehetett észre venni. Gondatlanság senkit nem terhel. A fő-tárgyalást még e hóban megtartják. Valószínű, hogy a szakértői vélemény alapján a vádlottakat felmentik.

A mexikói forradalom.

Newyork, márc. 18.

Diaz elnök kijelentette, hogy ő az összes csapatokat fel fogja használni a felkelés elnyomására. Egyidejűleg híre jár, hogy a felkelőkkel tárgyalások vannak folyamatban.

Azt mondják, hogy Limantuv pénzügyminiszter a jövő embere, akit egyelőre alelnökké fognak megválasztani.

KÖZGAZDASÁG.

A hegyi választmány ülése.

Nagyvárad város hegyközségének választmánya tegnap délután ülést tartott, dr. Molnár Imre elnöke alatt, melyen jelen voltak: Bordé Ferenc, Kaczián Károly, Karger Sándor, Lukács Géza, Balázsovich Rezső, Csobánczy Lajos, Papp György, Lauch Károly, Füredy László, Jelinek Géza, Székely Sándor, Wimmer Julián és Márkus János hegybíró.

Első sorban a hegybíró terjesztette elő jelentését, amely szerint a hegyen úgy a közegészség, mint a közbiztonság megfelelő.

Bejelentette elnök, hogy a hegyi utakból nyolc utvonulat felvettek Nagyvárad város törvényhatósági úthálózatába, s így ezek fentartásáról a város gondoskodik. Örömmel vették ezt tudomásul, tekintettel azonban, hogy még 12 hegyi út van, amelynek fentartása a hegyközségre, illetve az érdekelt szőlőgazdákra róva elviselhetetlen terhet, megkeresik a várost, hogy ezen utak fentartására adjon segílyt.

Elhatározta a választmány, hogy a hegyi rendészetre vonatkozó rendelkezéseket kinyomatják, a hegyen kiragasztják és szétküldik a közeli községeknek.

Ezután dr. Molnár Imre meggyőzően kifejtette a madarak védelmének hasznát s felhívta a választmányt, hogy a mesterséges fészkek alkalmazása iránt indítandó akciót támogassák.

Végül megállapodott a választmány abban, hogy időnként barátságos összejövetelre hívja meg a szőlőgazdákat, hogy ott a hegybirtokosokat érdeklő ügyeket megbeszéljék. Az első ilyen társasvácsora a jövő csütörtökön lesz a Pannónia külön helyiségében.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest.

A gabona-tőzsdén tegnap elég élénkség uralkodott. Az új buza niarán a vetésekről megnyugtatóbb hírek érkeztek 20 fillérral olcsóbb volt, míg a kész buza 10 fillérral emelkedett, mivel a kínálat csekély és a malmoknak meglehetősen vételkedvük volt.

Határidők záralata:

Áprilisi buza	— — — —	23.24
Májusi buza	— — — —	22.6
Októberi buza	— — — —	21.50
Októberi rozs	— — — —	15.96
Áprilisi rozs	— — — —	16.26
Áprilisi zab	— — — —	17.12
Októberi zab	— — — —	14.66

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorba jásoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Nagyváradon.

Buza néhány fillérrel magasabb, míg a többi cikkek változatlanok.

Arak:

Buza	— — — —	22.20 — 22.90
Rozs	— — — —	13.80 — 14.20
Tengeri	— — — —	10.40 — 10.60
Arpa	— — — —	16.40 — 17.20
Zab	— — — —	15.80 — 16.20
Kétszeres	— — — —	15. — 15.30
Lóheremag nyers	— — — —	100. — 130. —
Lóheremag őrömlő	— — — —	178. — 186. —
Lucernamag őrömlő	— — — —	230. — 240. —

Gabona üzlet.

A Biharmegyei Gazdák Aru- és Hítelintézete R. T. jelentése:

Az irányzat tegnap lanyhább volt.
Határidők zárata.

Aprilisi buza	— — — —	11.62
Majusi buza	— — — —	11.39
Októberi buza	— — — —	10.75
Aprilisi rozs	— — — —	8.12
Októberi rozs	— — — —	7.98

BORGIDA BÉLA ÉS TÁRSA

gabona és termény bizományi üzlet
NAGYVÁRAD.

IRODA: Kossuth Lajos-u. 3. Biharmegyei Takarekpénztár épület. I. emelet.
Sürgőnycim: BORGIDA BÉLA NAGYVÁRAD.

Ajánljuk a t gazdaközönségnek igen megbízható tavaszi vetőmagvainkat u. m.:

Allamilag őrömlő lucerna és lóheremagot, Tavaszbuza, Árpát, Zabot és Bükkönyt.

Helyi és vidéki telefonszámunk 974.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

olcsó

gyári árban
REISZ bútorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájadlás nélkül is készít **kitünő hirt** **nevü**

Fogműtermében

Ö. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Uj férfi szabó üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába, (Körös-oldal) áthelyeztem.** Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszi újdonságaimat személyesen a legújabb divatelmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű pártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévay palota. Körös-oldal.
Telefon: 951. 219

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irta: **Hjalmai Knuth**

Feloldta: **Vörös József.** 37

Csend.

Reszketek a dühtől és felindulástól; egyre szőrom a szitkokat, egyre sírok s kimerülök ebben az őrjöngésben. Egy óra hosszat állok így, sírok, átkozodom és az ajtóhoz támaszkodom. Aztán hangosan hallok, két ember beszélget egymással. Elmegyek az ajtótól, vándorom a házak mellett, míg végre a kivilágított utcára érek. Zoungbakken felé megyek utközben eszembe jut, hogy a raktárbódék és a régi faviskók elcsufítják az egész vidéket.

Elveszik a kilátást s rontják a piac összhangját. Pfüj! Le vele! Gondolatban elkészítem a költségvetést és azon gondolkodom, hogy mennyiért tolnák el a földrajzi intézet nagy házát, amely olyan beszédesen nézett rám, valahányszor elmentem mellette. Nem hinném, hogy 70.000—72.000 koronán alul eltolják. Csinos kis összeg, mindenesetre csinos zsebpenzecske, ha... ha... Kezdetnek elég jó volna. Mi? Bölintottam és ráhagytam, hogy kis összeg volna. Egész testemben remegtem s csak nagynéha szakadt fel keblemből mély sóhaj.

Ugy éreztem, hogy kialszik bennem az élet, mintha sipolva szaladna ki rajtam. Külön-

ben is mellékes volt ez, egy cseppet sem érdekelt. Egyre lejjebb mentem s elkerültem lakásomtól. Különben ugyanolyan jogcímen a földre is fekkentem volna.

A kinek érzéketlenné tették, lábamat rángatta, szaggatta valami, mintha egyre feljebb a combomig nyilalt volna benne a fájdalom. De ez sem fájt már nagyon, már megszoktam mindent.

Mialatt ezen tünődtem, hirtelen össze-rezzenek. Szeretnék tovább menni, de nem tudok. Szentelen pillantással nézek magam elé s összeharapom a fogamat, mintha minden szégyenemnek a fejét akarnám leharapni. Nem tudok mozdulni s a kommandeurt látom magam előtt.

Hallatlan szemtelenségre vetemedtem. Egy lépést teszek előre, hogy magamra vonjam figyelmét. Nem azért teszem, hogy szánalmat ébreszsek benne, hanem hogy önmagamot gunyoljam vele, hogy önmagamot állítsam pellengére; le tudnék borulni az utca kövezetére, sirva könyörögnék a kommandeurnak, hogy lépjen a fejemre. Még azt sem mondom, hogy: jó estét.

A kommandeur sejtette, hogy nincs minden rendben, meglapított a lépteit. Így szóltam hozzá:

— Elmentem volna már, vinni akartam valamit, de még mindig nem az igaz...

— Ugy? — kérdezte. — Még nem az igazi?

— Nem.

— A kommandeur szivessége könyeket csalt szemembe, köhintek egyet, hogy kemény legénynek lásson.

A kommandeur rám nézett.

— Aztán miből él? — kérdezte.

— Semmiből — feleltem. — Ma még ettem, de...

— Isten mentsen, de hisz ez nem járja! — mondta és hirtelen a zsebébe nyúl.

Szégyenérzetem fölébredt, a házfalához támaszkodom s látom, hogy a kommandeur erszényében keresgél. Nem szólok semmit. Tíz koronát ad. Egyszerűen, szó nélkül 10 koronát ad. Aztán újra mondja, hogy az nem járja!

Szabadkozni akartam s nem vettem el azonnal a pénzt. Gyalázat volt... borzasztó volt...

— Ne okoskodjék — mondotta s az óráját nézte. A vonatot vártam, hallom, hogy jön.

Elvettem a pénzt, megnémultam az örömtől, egy szót sem szóltam, nem köszöntem meg.

— Sohse restelje, — mondotta a kommandeur — ledolgozhatja.

Aztán elment.

Azután tudja Isten hogy történt, egyszer csak a Tomtegadaban voltam. Megálltam, egy percig csodálkoztam rajta, hogy itt vagyok. Azután beléptem a kapun, mely fölött ez állt: Utazók szállója. Éjjeli szállást kértem.

Csütörtök.

Napsugár és csend, csodaszép tiszta reggel. A hó elolvadt; élet, vigság mindenfelé, boldog emberek, mosolygás, kacagás. A szökőkutakból magas sugarakban freccsen ki a víz, a nap bearanyozza, kékre festi a kéken mosolygó ég...

Dél felé elhagytam lakásomat s a városba mentem. A legvidámabb hangulatban jártam-keltem egész délután s az embereket nézegettem. Még hét óraker elmentem a St. Olaf-térre s suttymban felnéztem a 2. számú ház ablakaira. Egy óra múlva látni fogom! Valami könnyű, csodálatos félelem fogott el. Mi lesz ebből? Mit szólok, ha majd lefelé jön a lépcsőkön? Jó estét, kisasszony? Vagy talán csak mosolyogjak?

Elhatároztam, hogy beérem a mosolygással. Természetesen nem hajlom meg nagyon mélyen.

(Foly. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Alapított
1792. évben.

Alapított
1792. évben.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany- és ezüstműves

Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Dus raktár a legmodernebb brilliánt ékszerekben.

Állandó nagy raktár arany árukban, ugymint gyűrűk, függők,
karkötők, broschettek, nyakékek, férfi melltűk, inggombok, női
lorgnon, férfi és női zsebóraláncok, medaillonok és amulettek.

Arany és ezüst zsebórák!

**Ezüst disztárgyak alkalmi
ajándéktárgyak.**

**Diszes és sima faiconn evő-
eszközök minden kivitelben.**

**Biharmegye legrégebb szolid
megbízható ékszer üzlete.**

Rattó-paszta
Patkányok
teljes kipusztítására
szavatosság mellett.

Úvegekben 1 kor., 2 kor. és 4 korona,
Detsinyi Frigyes
Budapest, V., Marokkói-utca 2. sz.
Nagyváradon kapható: 193
Géher és Darvas drogériájában.

„Mi it?” — Papa megengedte! Hisz' valódi
JACOBI-féle Antinicotin cigarettahülve-
lyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!
Minden fadoboz érdekes Röntgen-képeket tartalmaz.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5%-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra.

NIGRIN
(Fernolendit)
a legjobb cipőkrém
Mindenütt kapható!
A bécsi vadászati kiállításon
arany éremmel kitüntetve

Nagyvárad kerületi és iparkamara.

1015—1911. szám.

Hivatalos hirdetmény.

A keresk. m. kir. miniszter urnak 53346—
1904. s. illetve 12519—906. sz. leiratai folytán,
van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni,
hogy a szakmájukban leendő további kiképzés
céljából a keresk. m. kir. miniszter ur által
alapított hatszáz (600) korona utazási ösztön-
díjak egyikére az 1910. évben kamarai kerüle-
tünkben törekvő iparos segédek pályázhatnak.

Felkérjük ennél fogva mindazon iparos se-
gédmunkásokat, akik a fent említett ösztön-
díjban részesülni óhajtának, hogy pályázati
folyamodványukat legkésőbb a 1911. évi
május hó 10. napjáig az alulírott kereskedelmi
és iparkamarához adják be. Az ezen határidőn
tul beérkezett kérvények figyelembe vehetők
nem lesznek.

A pályázati folyamodványban részletesen
feltüntetendő és lehetőleg okmányokkal igazol-
landó: 1. a folyamodó lakhelye, 2. családi vi-
szonyai, 3. erkölcsi magaviselete, 4. foglalko-
zása, 5. előképzettsége, esetleg tanulmányai, 6.
pályázó által esetleg nyert kitüntetések, továbbá
nyelvismeretei és végül ösztöndíj elnyerése
esetén a külföldi tanulmányait irányai is meg-
jelölendő, valamint az is, hogy a kérvényező
iparos segéd katonai kötelezettségének eleget
tette már és vajjon biztosítva van-e előre
megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való
alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szak-
iskolában leendő felvétele.

A folyamodó iparossegédnek kötelezettséget
kell vállalni az iránt, hogy az ösztöndíj külön-
beni visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni
hazájába és külföldön szerzett ismereteit itthon
fogja érvényesíteni.

Azok, akik katonai kötelezettségüknek nem
tettek eleget, vagy az alul felmentve nincsenek,
az ösztöndíjra nem számíthatnak.

A kiskorú folyamodókért atyjuk, vagy
gyámjuknak kell kezességet vállalni a fenti
kötelezettség betartása tekintetében.

Nagyvárad, 1911. március hó 15.

A nagyvárad kerületi és iparkamara:

Huzella Gyula,
kir. keresk. tan. elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

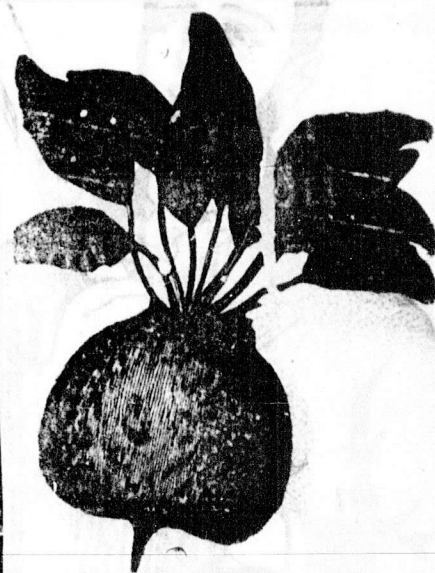
Központi szállító iroda.

Tisztelettel értesítjük Nagyvárad város és vidéke t. közönségét,
hogy legújabb rendszerű és praktikus szerkezettel ellátott, szabá-
dalmazott párnázott butorkocsiaiink megérkeztek és azon helyzetben
vagyunk, hogy a legegyszerűbből a legkényesebb és legdrágább
butorok szállítását, úgy helyben, mint vidéken, felelősség mellett
eszközölhetjük. —: A tisztelt kereskedői kart pedig értesítjük,
hogy bármilyen szállításokat a vasúthoz ki vagy onnan be, vala-
mint a város bármely területén, ugyazintén a vidékre is, saját
társzekereinken felelősség mellett vállalunk. Elfogadunk és
szükség esetén előleget adunk butorokra és egyéb
ingóságokra, valamint ipari és kereskedelmi árukra.
Ezeket saját száraz és tűz ellen biztosított raktáraink-
ban beraktározzuk. Egyben üzletbarátaink szíves tudomására
adjuk, hogy Grósz Dezső ur cégünkhöz üzlettársul belépett.
A m. t. közönség és kereskedő urak szíves támogatását kérve, vagyunk

Központi szállító iroda.

GRÜNBAUM J. ÉS TÁRSA,
Kossuth utca 8. Telefon 701.

Telefon: 650.

Alapítotott: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek
ajánlani legkitünőbb

magvaimat.

Valódi eredeti, kitüntetett takarmány répi-
fajokat; valódi Oberndorfi, kerek sárgi;
Mamuth óriás vörös, Eekendorfi, Olaj-
bogyó, Palack alakú. Ideál.

Államilag vizsgált arankamentes magyar
— lucerna, stíriai vörös lóhere —

Pázsit, diszfü-vegyűlök, angol perje, muhar,
bükköny, paprika-köles, kendermag, kék-mák.
Gazdálkodók és kereskedő urak figyelmét
felhívom jutányos árainkra nagyban.

Legjobb konyhakerti virágmagvak s gu nók

A tisztelt gazdaközönség becses mez-
rendeléseit legnagyobb készséggel várva

Maradok kiváló tisztelettel

Dellortó Károly

Nagyvárad, Szent László-tér

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítik.
— Képes árjegyzéket kívántra bérmentve küldök. —

Olvassa el és győződjön meg, hogy az
ujjonnan megnyitott „**PERZSA** és
SMYRNA” szőnyeg raktár árai
Rákóczi-ut 5 sz. (Veiszlovits-ház) minden
tekintetben verseny képesek.

Perzsa összekötők 25 koronáért
Perzsa átvetők 100 ”
Perzsa ebédli-szőnyeg 200 ”
Perzsa futók 90 ”

Valódi keleti Smyrna (szalon) szőnyeg 180 korona.
— Ezen áraink csak március hóban érvényesek. —

PEROLIN

bebizonyítottan az egyetlen biztos hatású
levegő dezinficiáló-szer,

melyet a Hygienia összes auctoritásai a bel- és külföldön a legmelegebben ajánlanak.

Perolint a legfelsőbb körökben, továbbá színházakban, szállodákban, kávéházakban, vendéglőkben, kórházakban, sanatóriumokban, iskolákban, templomokban stb. stb., sok ezer példányban évek óta a

legnagyobb sikerrel használják.

MAGY. KIR. TECHNOLÓGIAI IPARMUZEUM, BUDAPEST, VIII. JÓZSEF-KÖRUT 6.

3259/1910. szám.

A The Perolin Fabrication, P. Brick

budapesti fióktelepe tulajdonosának

Budapest, IX. Bakáts-tér 3.

Az Ön kívánságára beható kísérleteket végeztünk a »PEROLIN« nevű készülékével és a hozzá tartozó permetező folyadékkal, amelynek az eredménye volt **Klemp Gusztáv** felső ipariskolai igazgató és **Dr Vázecnyi Lajos** ipariskolai tanár szakértők vizsgálata alapján

SAKVELEMÉNY:

a »PEROLIN« léggermetező és dezinficiáló folyadék kellemes üdítő szagot terjeszt. Kísérletileg megállapítottuk, hogy intenzív szagú anyagok szagát gyorsan eltünteti, a szeprek finom port 10—15 mp alatt körülbelül 60—80%-ban lecsapja. A permetező könnyen kezelhető, nem romlékony, finom permetet adó készülék.

KISÉRLET: A levegőben leggyakrabban előforduló betegségeket okozó baktériumok tenyésztésére nézve 2, százalékos Perolin-oldattal végeztünk dezinficiálási kísérleteket.

Staphylococcus pyogenes aureus (gennyedést okozó) elpusztult egynegyed óra múlva.

Bacillus diphtheriae fél és háromnegyed óra múlva.

Diplococcus pneumoniae (tüdőgyulladás) háromnegyed és 1 óra múlva.

Bacillus tuberculosis 4 óra múlva.

Ezek a kísérletek a »PEROLIN« bakteriumölő tulajdonsága mellett bizonyítanak.

Budapest, 1911. január 27-én.

P. H.

GAUL KÁROLY, s. k.,
igazgató.

Minden »PEROLIN« levegő-dezinficiálókészülék és a folyadék szabadalmazva van, a legkisebbtől a legnagyobbig el van látva a »PEROLIN« védjeggyel. — Óvakodjunk az utánzatoktól! — »PEROLIN« kapható Nagyváradon: ittj. **SONNENFELD JÓZSEF**-nél, Kossuth Lajos-utca 1. **UJVÁRCSI DROGÉRIABAN** Szt. László-tér és **HUZELLA M.** -nél, valamint az összes nagyobb drogériákban, illatszertárakban, orvosi műszerüzletekben és háztartási üzletekben.

Árak: 0. számú készülék K 8.— | II. számú készülék K 20.—
 I. " " K 12.— | III. " " K 35.—
 IV. számú készülék K 50.

Perolinszesz: 100 gr. K 9, negyed kg. K 20, fél kg. K 40, 1 kg. K 80.
 10 gramm szesz 1—2 liter vízben oldandó fel.

Minden készülékért **5 évi jótállást vállalunk** és ezen idő alatt a készüléket ingyen javítjuk, illetve újra becseréljük.

The Perolin Fabrication

P. Brick

(Czégtulajdonos **BRICK SÁNDOR**)

Fióküzlet:

Budapest, IX., Bakáts-tér 3. s.
Telefon 140—26.

Távíratcím: Perolin, Budapest.

The Perolin Fabrication

P. Brick

(Czégtulajdonos: **BRICK SÁNDOR**)

Központ:

Wien, XIII. Hietzinger Hauptst. 82.
Telefon H—308.

Távíratcím: Perolinhof, Wien.

The Perolin Fabrication

P. Brick

(Czégtulajdonos: **BRICK SÁNDOR**)

Fióküzlet:

Berlin, V. W. Turmstrasse 20.
Telefon Moabit 56.

Távíratcím: Perolinfabrik, Berlin.

Képviseletek az összes államokban.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
pótléka

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghüleséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Málnási borvíz

10 liter szállításnál, 1 liter 24 fillér házhoz szállítva.

Kitűnő gyógy és üdítő viz. Gazdag a szénttartalomában, elősegíti az emésztést, meg szünteti a gyomorégést. Hűlés és köszvény ellen nagyon ajánlható. FŐRAKTÁR: Mózes Áron, Nagyvásár-tér 11. sz. Kapható minden üzletben. Vidéki rendelések gyorsan eszközöltetnek. Egészségesnek borral, gyenge gyomrúnak tisztán.

Telefon 1073. Telefon 1073.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR
műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Lédig Árpád

Arany Kereszt gyógyszerertára
Nagyvárad, Szent László-tér.
Alapítottát 1742. (A román püspökség mellett.)

Aki az arca üdeségét megakarja őrizni, az csak **Lédig-féle Pármai ibolya arckrém**et használjon. :-: Egy egész tégely 20 krajcár.

Ne legyen az arca szeplős, májfoltos, kiütéses, pattanásos, ne legyen ráncos, hanem mindig sima, hófehér, csak **Lédig-féle Pármai ibolya arckrém**et használjon, egy egész tégely nappali vagy éjjeli 20 krajcár.

1 drb Pármai ibolya szappan 20 krajcár.

3

Dajkovits E.
fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
:-: utólérhetetlen. :-:

Bumbera István
papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

LÉVAI MÁRTON

==== részvénytársaság ====

Magyarország legnagyobb

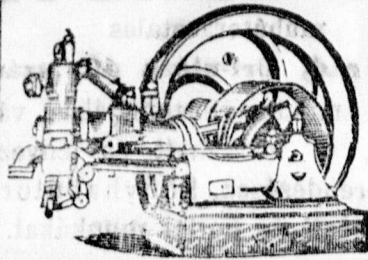
sírkő raktára

Nagy-Várad, Fő-utca 20. sz.

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben legjobb gyártmányu benzin-, nyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilekat valamint szívó **gázmotorokat.**

!! **Meglepő újdonság !!**
EGYETEMES GENERATORUNKKAL
a tényleges lóerő óránként csak körülbelül **1 fillérbe kerül.**

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás. —
Kedvező fizetési feltételek

TATRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Valódi

Mauthner-féle vetemény és virágmagvak

javitott

gazdasági vetőmagvak

az állami magvizsgáló állomás ólomzárjával ellátva 90 százalékos csiraképeségért szavatolunk.

181

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szt. László-tér

nagyváradai takarékpénztári

épület

Telefon 249.

Telefon 249.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

Uj üzlet! Uj üzlet!

ARÁNYI LAJOS

férfi- és gyermekruha nagy raktára

Az „Angol szabó”-hoz

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején, Moskovits-palota.

A tavaszi újdonságok megérkeztek.

A legjobb szabású ruhák a legjutányosabb árban beszerezhetők.

Férfi öltöny **18 K-tól 55 K-ig.**

Divatos tavaszi felöltők **24 K-tól 50 K-ig.**

Gyermeköltönyök **7 K-tól 18 K-ig.**

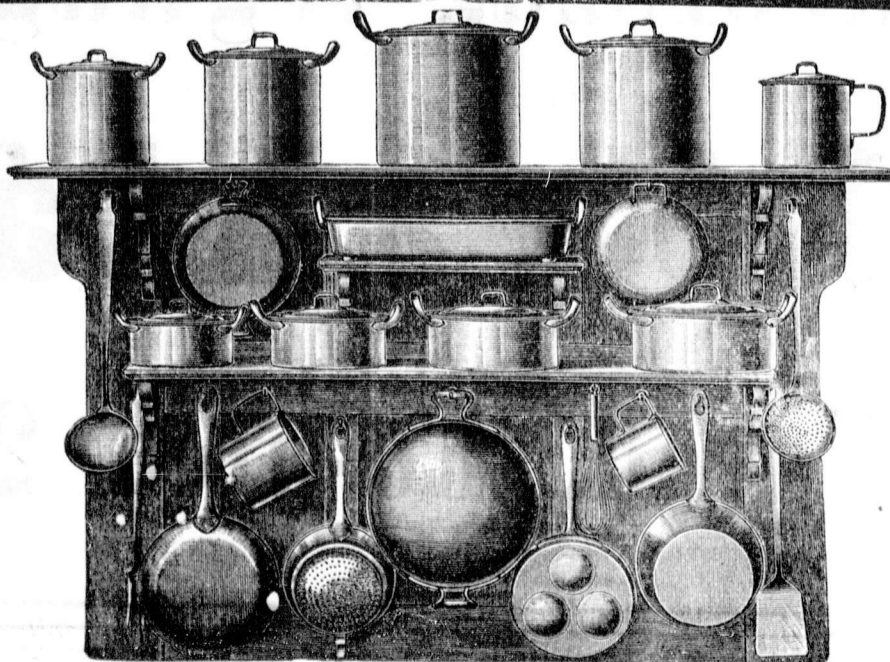
Kérem az igen t. ruha vevőközönséget, egy próbavásárlást nálam eszközölni!

224

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
alumíniumból.

Tavaszi újdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.

**Eredeti svédgyártmányu
nyersolajmotorok és cséplőkészletek**

Benzin és szivógázmotorok, lokomobilok.

Malomberendezések

Olcsó és biztos üzem. Legmesszebbmenő jótállás.
Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés és mérnöki kikül-
detés díjtalan. Használt, gyárilag kijavított gőzcséplőkészletek.

== Csereszételek köttetnek! ==

**A Budapesti Szivattyu- és Gépgyár R.-t.
mintaraktára**

Gőz- és kocsifecskendők, **kútszivattyuk**. Városi, gazdasági,
tüzoltó- és **motoros szivattyuk**.

F a m e g m u n k á l ó g é p e k

építési és szállító eszközök. Mindennemű

g a z d a s á g i g é p e k

szerszámok, gépolajok, kenőanyagok és **műszaki cikkek raktára.**

Nagyvárad, Gépgyár- és Műszaki Vállalat:

A c z é l V i k t o r

Nagyvárad, Szent László-tér 2.

Állandó gépkiallítás.

Telefon, interurbán 10-74.

== Kérjen díjtalan árjegyzéket és ajánlatot. ==

Az
Ifj. Kohn Sámuel

féle üzletben a még meglevő
árakat az idő rövidsége miatt

nagyon olcsón

bocsájtom a t. közönség rendelkezésére.

Még raktáron vannak:

Fekete és színes ruhakelmék,
Női és férfi fehérneműek,
Selymek,
Vásznak,
Szőnyegek,
Függönyök,
Diszkellékek és csipkék,
Női felöltők

F L E G M A N

női-divat áruháza.

Alapított 1888. Bémer-tér.